

Helyi Fejlesztési Stratégia

GERJE-SZTŐK
HVK

2017. május 25.

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A vidéki térségekbe beruházó Európa

Tartalomjegyzék

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
1. A HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA HOZZÁJÁRULÁSA AZ EU2020 ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ	3
2. A STRATÉGIA ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJA, AZ ÉRINTETTEK BEVONÁSÁNAK FOLYAMATA.....	4
3. A HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA ÁLTAL LEFEDETT TERÜLET ÉS LAKOSSÁG MEGHATÁROZÁSA.....	7
4. AZ AKCIÓTERÜLET FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEINEK ÉS LEHETŐSÉGEINEK ELEMZÉSE.....	10
4.1 Helyzetfeltárás.....	10
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	16
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	17
4.3.1 A stratégia külső összefüggései	17
4.4. SWOT	18
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	19
5. HORIZONTÁLIS CÉLOK.....	21
5.1 Esélyegyenlőség.....	21
5.2 Környezeti fenntarthatóság.....	21
6. A HFS INTEGRÁLT ÉS INNOVATÍV ELEMINEK BEMUTATÁSA.....	22
7. A STRATÉGIA BEAVATKOZÁSI LOGIKÁJA.....	23
7.1. A stratégia jövőképe	23
7.2. A stratégia célhierarchiája	23
8. CSELEKVÉSI TERV	26
8.1 Az intézkedések leírása.....	26
8.1.1. Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése	26
8.1.2. Helyi mikro vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése.....	28
8.1.3. Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása	29
8.1.4. Helyi rendezvények támogatása.....	31
8.1.5. Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkózásának segítése.....	32
8.2 Együttműködések	34
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	35
8.4. Kommunikációs terv	37
8.5. Monitoring és értékelési terv	38

9. INDIKATÍV PÉNZÜGYI TERV	40
KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK.....	41
MELLÉKLETEK.....	41

Vezetői összefoglaló

1. Legfontosabb szükségletek és/vagy lehetőségek

A GERJE-SZTŐK Helyi Vidékfejlesztési Közösség a 2007-2013 időszakban megvalósított LEADER tapasztalatokra és menetközben feltárt igényekre építve határozta meg azokat a lehetőségeket, amelyekre építve jelen fejlesztési stratégiáját meg kívánja valósítani.

A SWOT -ra alapozva a kistérség társadalmi és gazdasági fejlődését az alábbi szükségletek és lehetőségek kezelése mellett látjuk megvalósíthatónak:

- Nők és fiatalok vállalkozási hajlandóságának erősítése;
- Helyi kulturális és természeti értékek kihasználása a térségi turisztikai kínálatban;
- Egészséges életmód népszerűsítése, helyi lehetőségek népszerűsítése;
- Helyi civil szervezetek megerősítése, közösségek fejlesztése;
- Községi szolgáltatások fejlesztése;
- Környezettudatosság erősítése a térségben;
- Hátrányos helyzetű emberek felzárkóztatása.

2. Elérendő célok

Helyi Fejlesztési Stratégiának célja, hogy a 2014-2020 közötti programozási időszakra meghatározza azokat a megvalósítandó célokat, irányokat, amelyek lehetővé teszik az EU2020 Stratégia uniós forrásainak felhasználását, az EMVA, valamint a hazai Vidékfejlesztési Program és annak LEADER célkitűzéseiben megfogalmazott célok mentén.

A GERJE-SZTŐK HVK Helyi Fejlesztési Stratégiájának célrendszere:

Jövőkép
Fenntartható módon erősödik a helyi gazdaság és a helyi közösségek fejlődése, kihasználva a térség természeti értékeit, kulturális örökségeit.

Átfogó célok
1. Sokoldalú vidéki gazdaság fejlesztése
2. Életminőség és a helyi társadalom kohéziójának javítása

Specifikus célok
1. A kulturális örökségre, a természeti értékekre épülő turizmus fejlesztése a helyi identitás erősítése mellett
2. Helyi mikro-vállalkozások működési hatékonyságának javítása, gazdasági szerepük erősítése;
3. Hátrányos helyzetű csoportok munkavállalói és vállalkozói készségeinek fejlesztése
4. Vidéki szolgáltatások fejlesztése

3. Támogatandó területek, tervezett intézkedések

A GERJE-SZTŐK HVK az alábbi intézkedéseket kívánja megvalósítani a hozzájuk rendelt források által:

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	Keretösszeg	Belső arány (%)
1	Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése	120,00 mFt	31,19
2	Helyi mikro-vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése	126,15 mFt	32,79
3	Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása	48,533 mFt	12,62
4	Helyi rendezvények támogatása	70,00 mFt	18,20
5	Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkózásának segítése	20,00 mFt	5,20
	Összesen:	384,683 mFt	100

4. A munkaszervezet bemutatása

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület 2008. novemberétől Kőröstétlen, Kocséri út 8. szám alatt működteti munkaszervezeti irodáját. A 80 m²-es ingatlanrész magába foglal egy tárgyalót, egy vezetői és egy ügyintézői irodát. Modern irodabútorok és a kor követelményeinek megfelelő informatikai eszközpark áll rendelkezésre. A közvetlen kommunikációt vonalas telefon, fax segíti. Az adat- és eszközbiztonság érdekében tűzvédelmi és riasztó rendszer (ajtózár és ablakzár védelem), valamint kártyás beléptető rendszer kiépítésére került sor. A négy megfelelően kiépített munkaállomással minden felmerült feladat ellátható.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

Magyarország Európai Uniói forrásokkal való ellátottságát a jelenlegi, 2014-2020-as tervezési időszakban a Partnerségi Megállapodás és a Széchenyi 2020 stratégia iránymutatásai, továbbá a Vidékfejlesztési Program célkitűzései biztosítják. Elsődleges szerepük a társadalmi és gazdasági felzárkóztatás előmozdítása a fejlett Európai Uniói területekhez. Másodsorban elősegítik a vidéken élők helyben tartását és a mezőgazdaság versenyképességét.

3

A HFS és a PM kapcsolódási pontjai:

- A foglalkoztatás növelése
- A gazdasági szereplők versenyképességének javítása, nemzetközi szerepvállalásuk fokozása
- Erőforrás-hatékonyság növelése
- Társadalmi felzárkóztatás
- Helyi és térségi fejlesztések megvalósítása gazdasági növekedés céljából

A Közös Stratégia Keret megfogalmazza az uniós források felhasználásának stratégiai szempontjait. Az intelligens, inkluzív és fenntartható növekedésre vonatkozó uniós stratégiához (EU2020) való kapcsolódás érdekében 11 tematikus célt kell szolgálnia az összes forrásnak, így a Helyi Fejlesztési Stratégia céljainak és intézkedéseinek is a 11 célkitűzés valamelyikének megvalósulását kell szem előtt tartania.

A HFS és a KSK rendelet kapcsolódási pontjai:

- KKV-k versenyképességének növelése
- Szegénység elleni küzdelem, társadalmi befogadás elősegítése
- Környezetvédelem, erőforrások hatékony, fenntartható módon való felhasználása

Az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) finanszírozott EU-s vidékfejlesztés fő célja, hogy segítséget nyújtson a vidéknek megfelelni a 21. századi gazdasági, környezeti és társadalmi kihívásoknak.

A HFS és az EMVA prioritásainak kapcsolódási pontjai:

- 1. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben
1A fókuszterület: az innovációnak, az együttműködésnek és a tudásbázis gyarapításának az ösztönzése a vidéki térségekben
- 6. a társadalmi befogadása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
6A fókuszterület: a diverzifikálásnak, kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése
6B fókuszterület: a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

A LEADER program filozófiájának alapja, hogy a tervezési területen élők maguk határozhatják meg stratégiai céljaikat. Így esetünkben is többszintű összefogásra ösztönöz: együttműködést igényel, és feltétele a különböző szférák érdekeinek és terveinek összehangolása, összefésülése.

A HFS a VP LEADER intézkedések tükrében:

- a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása
- a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, ill. azok elérésének előmozdítása
- lakóhely, turisztikai vonzóképesség erősítése
- helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület a Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozása során a helyi szereplők bevonása érdekében nagy hangsúlyt fektetett az átláthatóság és a nyilvánosság biztosítására. 2015. év őszén a tervezési folyamat a projektötlet adatlapok honlapon való közzétételével kezdődött. Az adatlapok a következő kérdések mentén vázolták a projektötleteket:

- Szervezeti forma
- Település, amelyen a projekt megvalósulna
- Fejlesztési elképzelés bemutatása (rövid leírás, forrásigény megjelölése)

Az adatlapok e-mailen is kiküldésre kerültek a civil- és a községi képviselőinek. A megadott benyújtási időszak alatt 61 darab projektötlet adatlap érkezett, kizárólag elektronikus úton a munkaszervezethez. A tervezésben való részvétel önkéntes. A helyi igényekre épülő és teljes körű helyi támogatottsággal bíró HFS elkészítése érdekében az adatlapok beérkezése hosszabb idő állt rendelkezésre. Több önkormányzattól konkrét, a település egészét érintő, és az operatív programok fejlesztési forrásaival is számoló koncepció érkezett.

2015. október 22-én az Egyesület saját honlapján tette közzé azt a Projektötlet adatlapot, melynek célja a fejlesztési igények felmérése volt. 61 darab adatlap érkezett. Szférák szerinti bontásban az arányok a következők:

Szektor megnevezése	Darabszám	Százalékos megoszlás
önkormányzat	42	69%
civil	8	13%
egyház	1	2%
vállalkozói	10	16%

Az adatlapok szűrése után, mely elsősorban az OP-s átfedésekre terjedt ki, egyrészt bővítettük a potenciális pályázókra vonatkozó adatbázisunkat, másrészt a beérkezett projektötletek alapján a dokumentálható helyi igényekre, alulról jövő kezdeményezésekre épült a Helyi Fejlesztési Stratégia, illetve a benne foglalt intézkedések támogatási arányai.

A ténylegesen Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozásához érkezett adatlapok arányait tekintve nem adtak reális képet a várt igényekről. A százalékos eloszlás mutatja, hogy nagyon szórt a szektoronkénti eloszlás:

Szektor megnevezése	Darabszám	Százalékos megoszlás
önkormányzat	17	57%
civil	8	27%
vállalkozói	5	16%

A térség benyújtásra jogosult 13 települése közül 7 nyújtott be Projektötlet adatlapo(ka)t. A legtöbb Csemőről érkezett (5 darab). (lásd. x. melléklet) Az a tény, hogy nagyon kisszámú adatlap érkezett be a fennálló időszak alatt, mutatja azt is, hogy kitöltése opcionális volt és a tervezéshez más fórumokon is volt lehetőség csatlakozni.

A következők szerint lettek a Projektötlet adatlapokon megjelölt fejlesztési igények csoportosítva, melyek végül a HFS-ben megjelennek:

- Helyi termék előállítás, fejlesztés, értékesítés
- Turisztikai szálláshely kialakítása
- Eszközbeszerzés
- Rendezvény szervezés
- Verseny szervezés; eszközbeszerzés
- Agrárközpont kialakítása, piacra jutás segítése
- Rendezvényekhez eszközbeszerzés
- Községi tér, játszótér kialakítása
- Infrastruktúra fejlesztés – vállalkozásfejlesztés
- Hagyományőrzés, vidéki örökség megőrzése
- Tó rehabilitáció, meliorációs kárcsökkentés
- Parkerdő kialakítása
- Képzés szervezés (elsősorban hátrányos helyzetű csoportoknak)

Az egyesület honlapján (www.gerjesztok.hu) 'HFS tervezés' címszó alatt minden, a tervezéssel kapcsolatos adat, dokumentumok és rendezvényekről szóló tájékoztatók megtalálhatók az érdeklődők számára.

Folyamatosan fogadták és fogadják az ügyfelek kérdéseit és javaslatait az egyesület munkaszervezetének munkatársai személyesen a munkaszervezet irodájában, valamint telefonon.

A helyi szereplők bevonása a helyi szükségletek megfogalmazása és a megoldási javaslatok véleményezése céljából történt. A tervezés kidolgozásához kapcsolódó feladatokat a munkaszervezet munkatársai látták és látják el. Nagy szerepük van a személyes konzultációk keretein belül folyó egyeztetéseknek. A tervezés kezdeti szakaszában a fő témát a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése és az operatív programokhoz való illeszkedés szolgáltatták.

A nagykőrösi és a ceglédi járás is kedvezményezett besorolást kapott a 290/2014. (XI.26.) Kormányrendelet szerint, ezért a hátrányos helyzetű, sérülékeny csoportokat is bevontuk a tervezésbe. Ezen csoportok legnagyobb hányadát a roma kisebbség teszi ki a tervezési területen (2011. népszámlálási adatok alapján 1,7%, lásd. helyzetelemzés). A tervezés során több alkalommal megbeszélés és egyeztetés zajlott a munkaszervezet és az Abonyi Roma Kisebbségi Önkormányzat képviselőjével, akinek harminc éves tapasztalata van a kirekesztettséggel érintett vagy mélyszegénységben élő rétegek felzárkóztatásának segítségével. Ezek a megbeszélések képezték az alapját az érintett csoportok Helyi Fejlesztési Stratégiába történő beemelésére. Valamint Jászkarajenő polgármesterével történtek egyeztetések. A település érintettségét mutatja a többéves közmunkaprogramban szerzett tapasztalat és a roma kisebbség magas száma a lakosság arányait figyelembe véve (7,8 % a cigány etnikai kisebbséghez tartozók aránya a település teljes lakosságára vetítve; forrás: TEIR, 2011.)

A 2007-2013-as tervezés mintájára a 2014-2020 közötti időszak tervezési feladatainak koordinálására és irányítására újra felállt a Tervezést Koordináló Csoport (továbbiakban: TKCS). Fő feladatuk a végleges Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése volt. A csoport tagjainak kiválasztása a tapasztalati háttér és a tervezéshez való érdekeltség vizsgálatával került sor. A tagok szakmailag is kellőképpen felkészültek voltak a tervezési feladatok ellátására.

A TKCS szektoronkénti bontása:

Képviselő száma	Szektor szerinti besorolás	Tapasztalat	Arány
2 fő	civil	civil önkormányzat	40%
2 fő	közsféra	önkormányzati	40 %
1 fő	vállalkozói	vállalkozói önkormányzati	20%

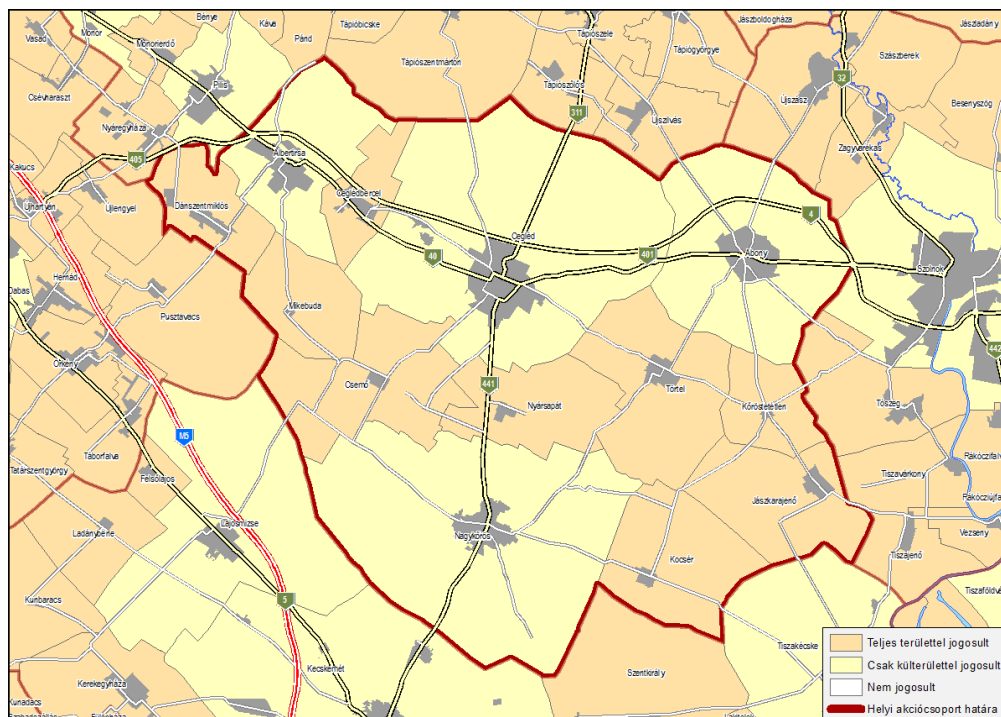
A tervezői csoport tagjaival szorosan együttműködve készült el a helyzetelemzés és a SWOT analízis, majd ezekre alapozva kerültek megfogalmazásra a célok, meghatározó fejlesztési irányvonalak, célterületek és intézkedések is.

A tervezői csoport munkáját kiegészítve került sor a tájékoztató fórumokra a HFS 'Draft' verziójának elfogadásáig. Ezeken az eseményeken tett ötletek és felvetések beépítésre kerültek a stratégiába.

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A GERJE-SZTŐK Helyi Vidékfejlesztési Közösség Egyesület tervezési területe a Közép-magyarországi Régióban, Pest megye délkeleti részén, a nagykőrösi és a ceglédi járás területén található és 13 településre terjed ki. Az érintett települések tájféldrajzi értelemben a Duna-Tisza közti síkvidékhez tartozik, azon belül két kistáj találkozásánál fekszik, melyek közül nagyobbik része a Pilis-Alpári homokhát, míg kisebb része a Gerje-Perje-síkhöz sorolható.

7

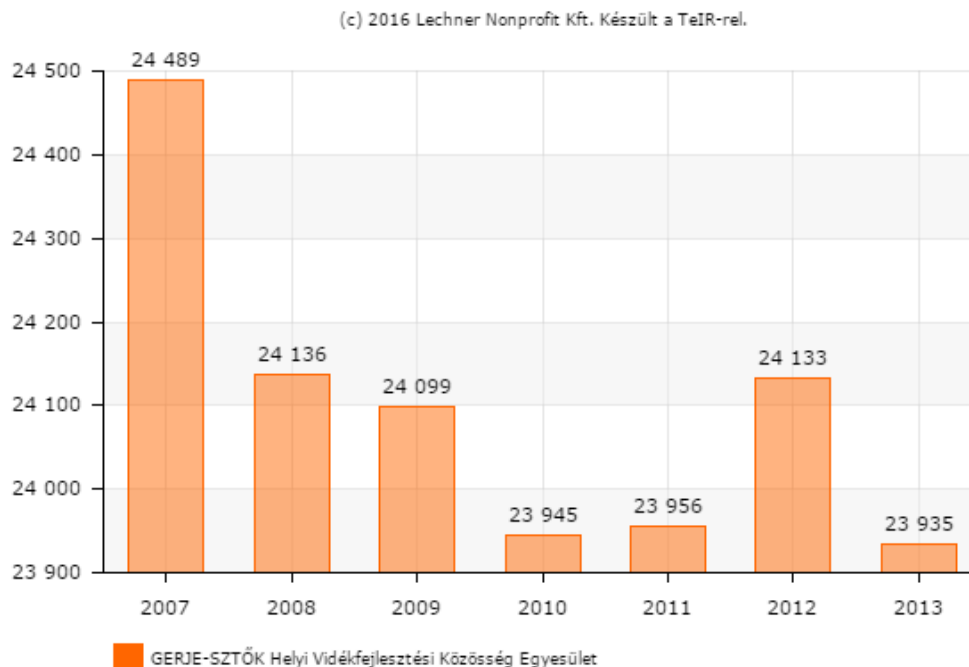
- Abony
- Albertirsa
- Cegléd
- Ceglédbercel
- Csemő
- Dánszentmiklós
- Jászkarajenő
- Kocsér
- Kőröstétlen
- Mikebuda
- Nagykőrös
- Nyársapát
- Törtel

1. ábra: GERJE-SZTŐK HACS által lefedett terület (Forrás: TeIR)

A települések összes területe 116 466 ha, Pest megye területének mintegy 18%-a. A 13 település közül 4 város, így azok csak külterülettel érintettek a programban.

A kedvezményezett területeken élő lakónépesség száma 33.278 fő, ami társadalmi, gazdasági és humán erőforrás szempontjából egy elégséges potenciális tömeget jelent egy életszerű fejlesztési stratégia elkészítéséhez, valamint elég kicsi ahhoz, hogy lehetővé tegye a participatív, közösségi bevonáson alapuló tervezést.

A ceglédi járáshoz 10, a nagykőrösi járáshoz 3 település tartozik. A 13 település már az előző tervezési időszakban is az egyesület tervezési területéhez tartozott. Korábban Nagykőrös teljes területével a kedvezményezett települések körébe tartozott, azonban a jogszabályi módosításokat követően már csak külterületével érintett a programozásban.

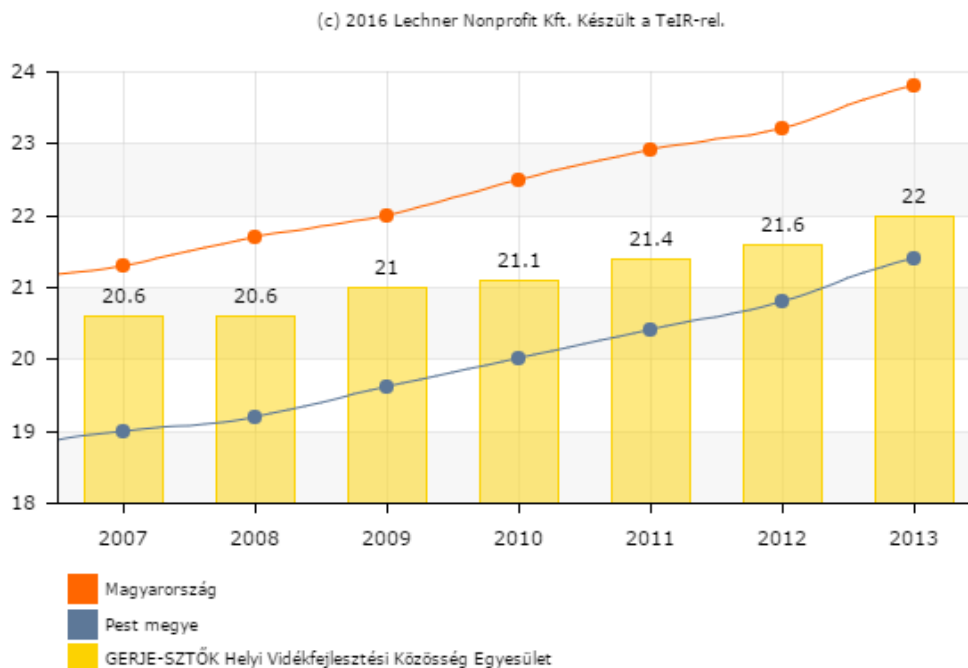
2. ábra GERJE-SZTŐK HACS által lefedett terület lakossága a kedvezményezett településeken (fő) (Forrás: TeIR)

A tervezési területen élők együttműködési lehetőségeit a térségi identitás, a fejlesztési terület nagysága és a települések száma nagymértékben befolyásolja, hiszen a paraméterek hozzájárulnak a helyi, személyes interakciókhoz és az összetartozás érvényesüléséhez.

A lakosság száma 2007-től átlagosan csökkenő tendenciát mutat. Az egyesület működési területén élők száma 2007-ben 24.489 fő, míg 2013-ban már csak 23.935 fő volt. Ez összességében a 2012-ben történt véletlenszerű kiugrást is figyelembe véve mintegy 2,26 %-os visszaesés.

Gondot jelent az öregedés is és annak kedvezőtlen hatásai a társadalmi, valamint gazdasági területekre. A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület területén lakóhellyel rendelkező 60-x éves személyek száma a különböző demográfiai adatnormák (születés, halálozás, házasságkötés, válás, stb.) és a vándorlási adatok tükrében 22 %-os arányt mutat, ami rosszabb a megyei aránynál (21,4%).

Az öregedési index – más néven öregségi mutató – azt hivatott szemléltetni, hogy 100 0–14 éves korú gyermekre hány 60 év feletti idős ember jut. 2007-ben ez az érték a tervezési területen 126 %, Pest megyében 113 %, országosan pedig 143 % volt. A következő 5 éves intervallumot vizsgálva elmondható egy negatív tendencia, ami 14,13 % gyarapodást jelent. Abban, hogy az öregedési index ilyen kedvezőtlenül alakult, mindkét összetevő, azaz a gyermekkorúak arányának csökkenése, valamint az időskorúak arányának növekedése is szerepet játszott.

3. ábra 60-x évesek aránya a GERJE-SZTŐK HACS által lefedett területen (Forrás: TeIR)

A tervezési terület homogenitása több tényezőből is fakad. Elsősorban a földrajzi elhelyezkedés és az adottságok adnak egy sajátos lehatárolást a térségnek. Közlekedés szempontjából a jó megközelíthetőség jellemzi a településeket. Valamint a táj jellege és a természetvédelmi területek sokasága lehetőséget nyújt a szabadidős tevékenységek tovább gondolására, összefésülésére térségi szinten.

Másodsorban a síkvidéki jelleg ad egy olyan pluszt a területnek, amely a helyi tanyás múltból és jelenből építkezve a térség identitástudatát erősíti, a helyi értékek, hagyományok megismerését szolgálja és nem utolsósorban turizmusfejlesztő hatása van. E tényezők mentén haladva a 13 önkormányzat közösségfejlesztő szerepe nő. A civil szervezetek közötti kooperáció hatékonyabbá válik. A gazdaság hosszú távú élénkülése várható.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

A GERJE-SZTŐK HACS által lefedett térség a ceglédi statisztikai kistérségben, Pest megye déli részén található és 13 települést foglal magába, melyek közül 4 település város, melyek csak külterülettel érintettek a programban.

10

Térszerkezeti adottságok:

A tervezési terület 13 települése közül a 4 városi ranggal rendelkező (Abony, Albertirsa, Cegléd, Nagykőrös), mikro-központi szerepkört tölt be, ami meghatározza a közlekedésföldrajzi képet is. Mint azt a mellékelt ábra is mutatja a járásközpont elérése, a centrális elhelyezkedéséből adódóan maximum 19 percet vesz igénybe.

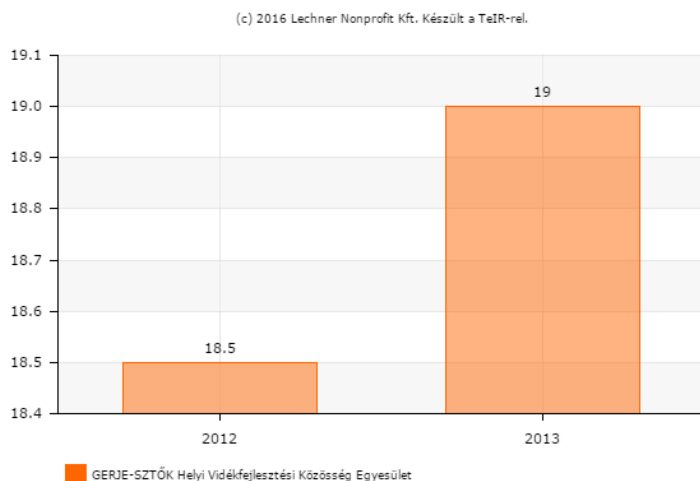
A térségbe nem vezet autópálya, két alsórendű út (4-es és 40-es) és két másodrendű (311-es, 411-es) főútvonal található itt. A térség É-D-i főútvonala a 311., 441. főutak által biztosított tengely, amely mind Ceglédre, mind Nagykőrösre áthalad. A többi település kismértékben közvetlenül kapcsolódik az elsőrendű utakhoz, nagyobb mértékben viszont csak alsóbbrendű utakon közelíthetők meg. A belterületi úthálózat kiépítettsége tekintetében a térségen belül igen nagy eltérés tapasztalható. A kistelepüléseken a burkolt, aszfaltozott utak

aránya viszonylag magas, de ez nem minden településre igaz. A kistelepüléseket egymással összekötő utak állapota (nem a főútvonalak) eléggé szórványos minőséget mutat. Hiányoznak a mezőgazdasági utak, melyek csökkentenék a közúti forgalmat bel-, és külterületen egyaránt.

A tömegközlekedés szempontjából a 4. számú ábra nem mérvadó. Bár a közösségi közlekedés ágazatai (vasút és autóbusz) feltárják a területet, mégis eléggé megnövekszik a járásközpontba való eljutás időbeni hossza. A térség települései közül hét nem rendelkezik vasúti kapcsolattal.

A településeken belüli és a külső kerékpárút-hálózat az igényekhez képest kevés. A térség

4. ábra Járásközpontok elérésének ideje a GERJE-SZTŐK HACS területén (perc) (Forrás: TeIR)

földrajzi adottságai lehetővé teszik a kerékpáros közlekedés fejlesztését. Nagy hagyománya van a napi utazások (munka, ügyintézés) alkalmával a kétkerekű használatának. Ez a forgalom azonban csak a települések belterületein, vagy a közvetlen környezetükben levő területek (tanyák, földek) megközelítésében játszik szerepet.

Környezeti adottságok:

A térség éghajlatára jellemző, hogy átmenetet képez a mérsékelt meleg és a meleg száraz éghajlattípusok között. Erős vízhiány jellemzi a területet. A napsütéses órák száma átlagosan 2040-2070 óra között alakult, ez az érték bizonyos mértékben kedvező a mezőgazdasági kultúrák termesztéséhez, azonban csapadék híján – ami éves átlagban 520-540 mm - a túlzott szárazság jelentős károkat okozhat a gazdaságok tevékenységében. Az uralkodó szélirány ÉNy-i (ősszel K – DK-i) és átlagsebessége 2,5 – 3 m/s.

A terület-felhasználást tekintve Dél-Pest megye térségében a mezőgazdasági jelleg dominál. A termőterületek talajminősége talajvédelmi, környezetvédelmi szempontból a közepestől az igen gyenge kategóriáig sorolható be. Homokos és homokos vályog talajai általában gyengébb szervesanyag-tartalmúak (50-150 t/ha), lúgos kémhatásúak. Nagy heterogenitású buckás terület. Jelentős károsító tényező a defláció, a szikesség, a magas talaj- vagy éppen belvíz és a helyenkénti mészfelhalmozódás.

Egy adott területen történő megélhetés, életfenntartás egyik alapfeltétele a megújítható természeti erőforrásokkal való okszerű gazdálkodás. Ezek közé tartoznak azok a biológiailag aktív mező- és erdőgazdaságilag hasznosított felületek, amelyek a térség települései összterületének közel 89 %-át alkotják. Az alföldi nagyüzemi mezőgazdaság által birtokba vett táj közelmúltban, s jórészt napjainkban is jellemző képét a szántóföldek határozzák meg. Az intenzív, nagyüzemi művelésű szántó táblák nagysága a sík területeken a 100 hektárt is gyakran meghaladt, utat engedve a deflációnak, a természetes élővilág teljes eltűnésének. A rendszerváltás után kialakuló új termelési szerkezet sem tudja teljesen nélkülözni a nagyüzemileg kezelt táblákat – elsősorban a gabonatermelésnél – de a térség egyes területein kialakult „agrársivatagok” széttagolódásának folyamata állandósult.

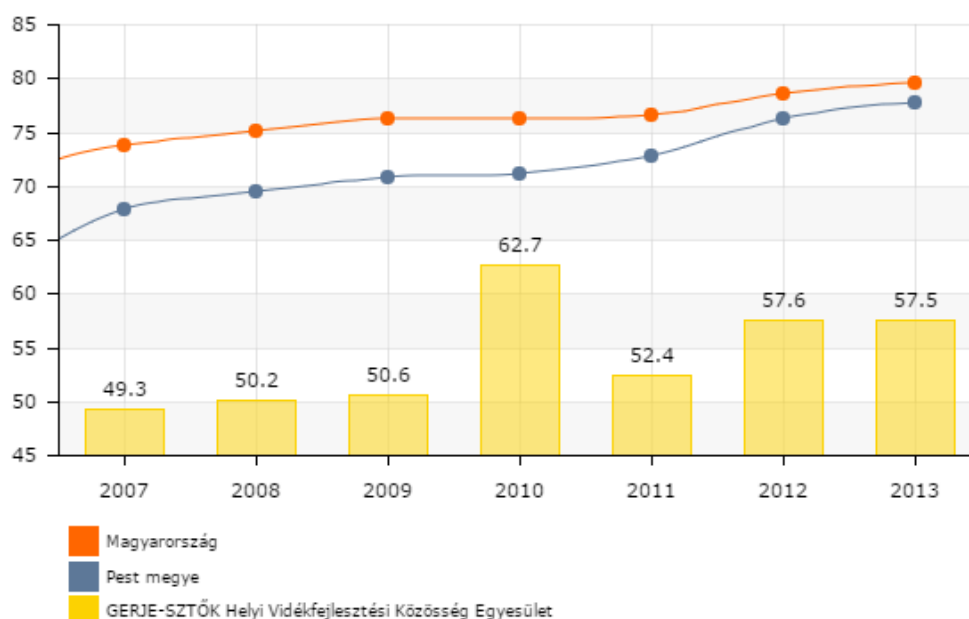
Erdőterületek a térség kb. 20 %-át borítják, amely hasonló értéket mutat az országos 21 %-os erdőszültségi mértékkel. Az erdők megoszlása egyenlőtlen, mint ahogy az Alföld más területein is. Az erdők egyik leglényegesebb jellemzője ökológiai szempontból az erdőállományok összetétele, a magas környezet- és természetvédelmi teljesítményű természetközeli erdők aránya.

A térség a Duna – Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának működési területéhez tartozik. A jelentős mezőgazdasági és erőterületek egy része NATURA 2000 terület. A biológiailag aktív felületek ökológiai legértékesebb elemei azok a térség 0,3 %-át kitevő védett területek, ahol a legtöbbet sikerült megőrizni a táj élő és élettelen természet elemeiből.

- Ceglédi-rét – TT
- Abonyi Kaszálóerdő – helyi jelentőségű TT; SPA terület
- Albertirsai Hársas-völgy – helyi jelentőségű TT
- Albertirsai Dolina-völgy – helyi jelentőségű TT
- Ceglédi Szikes-tavak – helyi jelentőségű TT
- Gerje mente – kiemelt jelentőségű TT
- Jászkarajenői puszták – kiemelt jelentőségű TT; IBA terület
- Nagykőrösi Strázsa-domb – helyi jelentőségű TT
- Nyársapáti legelő – helyi jelentőségű TT
- Székek – kiemelt jelentőségű TT
- Gógány- és Kőrös-ér mente – kiemelt jelentőségű TT

Az akciócsoport a nevét a térséget átszelő Gerje-patakról kapta. A Gerje – Perje vízgyűjtője gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület. A terület vízvezető vízfolyásainak közös jellemzője, hogy viszonylag nagy vízgyűjtőkhöz igen kicsi vízhozam értékek tartoznak. A száraz jelleghez viszonyítva sok az állóvíz. Az elmúlt évtizedek csatornázatlanságából adódóan a települések szikkasztott szennyvize és a mezőgazdasági területek kemizálása tartós szennyezést okozott – a térség adottságaiból fakadó – a szennyezésre többnyire nagyon érzékeny területeken.

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

5. ábra: Közműolló (%) (Forrás:TeIR)

Ez a helyzet mára már - mint azt a közműolló diagramja is mutatja kedvezőbb. A közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékára vetítve sajnos mind az országos, mind pedig a megyei adatoktól elmarad, azonban az Egyesület tervezési területén is a százalékos értékei az évek során növekvő tendenciát mutatnak.

A terület két meghatározó települése Cegléd és Nagykőrös, amelyek jelentős iparral rendelkeznek. Vonzáskörzetük hagyományosan jóval nagyobb a kistérség településeinél – kivételt képez Abony és Albertirsa -, úgy az ipar, a szolgáltatás, mint az oktatás terén is. Az országos és nemzetközi szinten meghatározó, többirányú közúti és vasúti átmenő forgalom jelentős zaj- és légszennyezéssel jár a településeken, különösen a gyűjtő – elosztó szerepet is betöltő Nagykőrösön és Abonyban. A főforgalmi utak levegőszennyezésén és zajterhelésén túl fokozott környezeti terhelést a nagyobb települések üzemeiben keletkező számottevő mennyiségű veszélyes hulladék is jelent.

Kulturális erőforrások:

A térség sík vidéke az Alföld kapuja, melyet dombok, erdős magaslatok és kisebb vízfolyások tesznek változatossá. A magyar történelmi és művelődéstörténeti emlékek sorát tudhatják maguknak a települések. Ceglédre a Kossuth Lajos kultuszát őrző múzeum, egy különleges magángyűjtemény, a Dobmúzeum, valamint a termálfürdő és az aquapark vonzza a látogatókat. Abony, a „kétornyú város” Kodály Zoltán Hány János című daljátékából is ismerhető: egyik tornya a katolikus templomé, míg a másik a reformátusé. Nagykőrös igazi homokvidék, amelynek környéke letűnt korok településeinek emlékét őrzi. Az egykor két különálló településből, Albertiből és Irsából létrejött Albertirsán látható a Szapáry család Ybl Miklóssal építtetett romantikus kápolnája és ismert gyógyfürdője.

Ceglédbercel nemzetiségi önkormányzata és civil szervezetei őrzik a sváb hagyományokat. Az 1996 óta működő Faluház a helyi kézművesek munkáival várja a látogatókat. Építészeti és gazdálkodási is egyedülálló az országban Csemő, hiszen hatalmas tanyavilágot ölel fel. Nagy kiterjedésű telepített erdeivel a környék kedvelt

kirándulóhelye. *Dánszentmiklóson* a múlt emlékét őrzik a kastélyok: Muzsik-, Wekerle-, Ugodi-kastély. A település határában egy öreg, védetté nyilvánított almafás emlékeztet Szakátsy Gyula korszakos tetteire, a homoki téli alma termesztés megkezdésére. *Jászkarajenő* tipikus alföldi település, főként kun és jász eredetű lakossággal. Kultúrtörténeti érdekesség a falu határában található Árpád-kori temető. *Kocsér* fiatal községnek számít, bár története a tatárjárásig nyúlik vissza. A katolikus temetőben gótikus templomromok állnak. Építészeti emléke a Kutyakaparó Csárda, amely az 1700-as évek óta működik. *Mikebuda* a térség szinte „erdőben élő” települése, ahol ültetett akácosok, erdei- és feketefenyő állományok alkotják az erdőt. Itt működik a NEFAG csemetekertje, több védettséget élvező fával. *Nyársapát* története az Árpád-korig nyúlik vissza, amire utal a gazdag feltárt leletanyag is. Ezt a történelmi múltat igyekszik bemutatni az eredeti állapotában helyreállított Szarka-kúriában található múzeum. *Törtel* egyik legrégebbi nevezetessége a világ legnagyobb méretű, 5. század eleji, hun áldozati bronzüstje, mely a Magyar Nemzeti Múzeumban tekinthető meg. A Törteli Gazdák Vendégház Egyesületének tagjai 2004 tavaszán alapították meg a Tanyaszínházat, melynek tevékenysége nagymértékben biztosítja a település kulturális életét. *Kőröstetétlen* múltja is az Árpád-kortól építkezik. Több régészeti lelet bizonyítja a falu 900 éves eredetét.

Több településen működik tájház és faluház, melyek nem csak az építészetet, hanem a korabeli berendezési tárgyakat is megőrizték és biztosítják azok bemutatását.

A térségben tevékenykednek néptánc, népdal és népzenei csoportok. Évről-évre részt vesznek a környező települések rendezvényein.

Az elmúlt időszakban alakultak olyan civil szervezetek, melyek segítik bemutatni a honfoglaláskori életmódot, szokásokat, lovas hagyományokat és az íjászatot. A települések rendezvényein több ilyen jellegű program kap helyet.

Szinte mindegyik településen működik Vadásztársaság, melyek civil egyesületi formában látják el tevékenységüket. Emellett horgászegyesületek és különböző sportegyesületek igyekeznek – sokszor elavult eszközrendszerrel, infrastruktúrával – ellátni feladataikat.

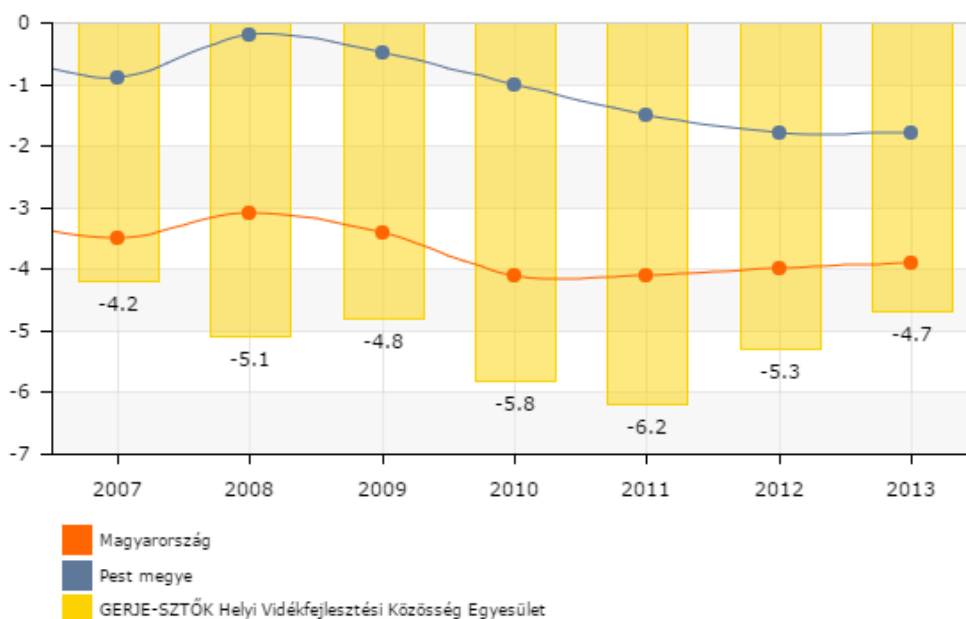
Kiemelt szerepet kell szánni a jelentős, lokalitáson túlmutató turisztikai attrakcióvá váló mintagazdaságok bemutatására. A térség tanyasi jellegére és az ehhez kapcsolódó identitástudatra építve a helyi hagyományok megismerését, megismertetését szolgálják ezek a fejlesztések, és nem utolsósorban potenciális gazdaságélénkítő szerepük van.

A társadalom állapota:

A térségben a lakónépesség száma folyamatosan csökken. A támogatásra jogosultak száma 33278 fő. Jelentős a népességingadozás az elmúlt években, azonban megállapítható hogy átlagban 4%-os csökkenés figyelhető meg. Ezt a csökkenést részben a természetes fogyás okozza, mivel az élveszületések és a halálozások száma folyamatosan negatív (-4,2 és -6,2 között ingadozik) és magasabb mind az országos, mind a megyei átlagnál.

A vándorlási egyenleg is átlagosan negatív értékeket mutat, és míg a korábbi években megfigyelhetőek voltak a megyei szint folyamatos pozitív mutatói, 2013-ra már ezek a számadatok is erős csökkenést jeleznek. Ennek egyik oka, hogy a tervezési területen nincs felsőfokú oktatási intézmény.

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

14

6. ábra Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék) (Forrás: TeIR)

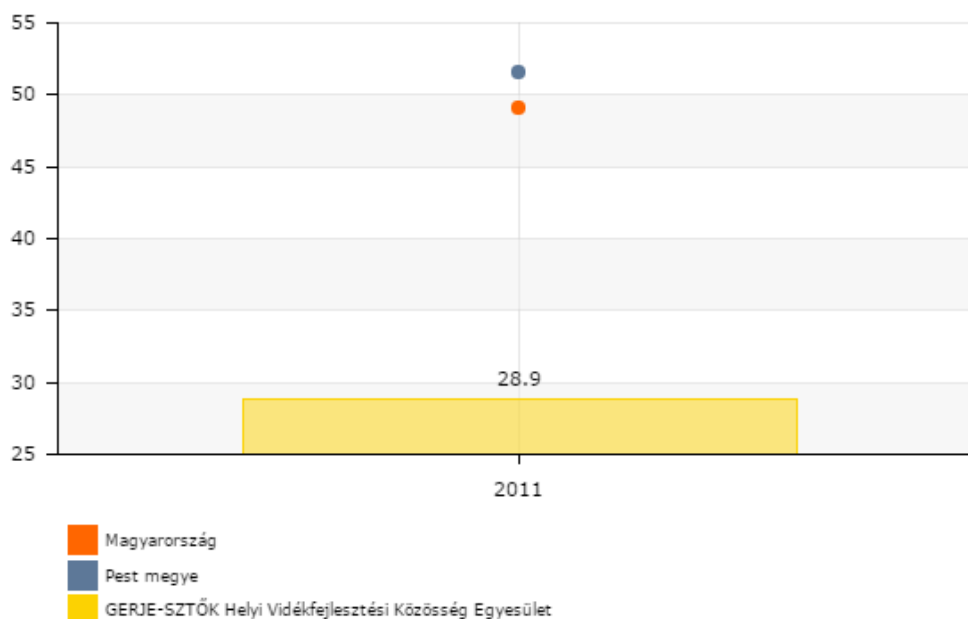
A ma már kiürült vagy gyéren lakott tanyavilágnak és ezeknek a kedvezőtlen demográfiai folyamatoknak köszönhető, hogy ebben a kistérségben él Pest megye elnéptelenedéssel veszélyeztetett településeken lakó népességének több, mint 50 %-a! Még magasabb volna ez az arány, ha Csemőn nem indult volna el egy, a statisztikai mutatók tekintetében pozitív, ám a társadalmi összetétel vonatkozásában negatív folyamat a városokból, elsősorban Budapestről kimenekülő roma és nem roma elesett társadalmi csoportok bevándorlásával – s mivel ez a folyamat már nem mai keletű – újratermelődésével. Csemőn kívül a hátrányos szociális helyzetű lakossági rétegek nagyobb arányú jelenlétét valószínűsítik a statisztikai mutatók Mikebudán, Nyársapáton, sőt kisebb mértékben Abonyban és Dánszentmiklóson is. Az állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya ugyan folyamatosan csökken, de így is magasabb az országos átlagnál. A települések mutatói között sem figyelhető meg kiugró adat. Az állandó népességen belül a 60 év felettiek arányánál megfigyelhető, hogy a tervezési terület adatai ugyanúgy növekedést mutatnak, mint a megyei és az országos tendencia. Az országos szintet azonban nem éri el. A települések mutatói között ebben az esetben sem figyelhetők meg nagy különbségek. Együttesen azonban az megállapítható, hogy a fiatalok és az idősek százalékos adatai fordított arányosságot mutatnak. Ahol magasabb a fiatalok aránya, ott alacsonyabb az időseké.

A fejlesztési területen a 2011-es népszámlálás során magukat cigány (románi, beás) etnikai kisebbséghez tartozónak vallók aránya a lakosság 1,8 %-a, ami körülbelül egyezik a megyei 1,7 %-kal, de jóval kevesebb, mint az országos 3,2 %. A statisztikából egyértelműen látszik, hogy a számadatokat két település (Törtel, Jászkarajenő) produkálja. Ezeken a településeken feladatként jelentkezik a romák élethelyzetének kezelése, javítása.

Az iskolázottsági adatokat tekintve a térség mutatói a magasabb iskolai tanulmányok tekintetében messze elmarad a megyei és az országos átlagtól is. Ezt érzékelteti a következő diagram, ami a legalább érettségizett 18 év felettiek százalékos adatit mutatja a 2011-es népszámlálás tükrében.

A fejlesztési területen csak egy kistelepülésen, Ceglédbercelen működik bölcsőde. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma és az általános iskolai tanuló száma évről-évre csökken.

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

7.ábra Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya (%) (Forrás: TeIR)

Nem működik általános iskola Mikebudán, a tanulók Albertirsára járnak. Van a tervezési területünkön olyan alapoktatást ellátó intézmény, mely egyházi fenntartású.

A helyi lakosság, a rendőrség és a működő polgárőrség összefogásának köszönhetően a regisztrált bűncselekmények száma átlagban a megyei és az országos értékek alatt marad, tendenciája hullámzó.

A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 79,1%, ami nagymértékben elmarad az országos és a megyei adatoktól is. Ugyanakkor a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma is messze az átlag alatt van, a maga 45,5%-ával. A vonatkozó fejlesztési támogatásokat kihasználva több településen közüemi víz- és szennyvízcsatorna hálózati fejlesztések valósultak meg. A kistérség több települése az elmúlt évek szélsőségesen csapadékos időjárása miatt belvízzel veszélyeztetett.

A térségben a megújuló energiaforrások közül a geotermikus és a vízenergia hasznosítása az elsődleges. A térség termáladottságai kiválóak, mivel egy termálgerincen húzódik.

A tervezési terület helyi társadalmi, részben tanyás múltjukból és jelenükből fakadóan széttörödezettek. Ezért bár a civil szervezetek száma és tagsága számottevő, aktivitásuk, néhány kivételtől eltekintve, csekély. Általában – sajnálatos módon – a civil szervezetek csak a város/faluvédő csoportjai és kifejezetten forrásgyűjtő alapítványok kapcsolódtak be valamilyen szinten a településfejlesztésbe. Változás Nagykőrösön, Jászkarajenőn és Kocséron látszik, ahol településfejlesztési célú civil szervezetek jöttek létre.

A gazdaság helyzete:

A térség a Tápió völgyével együtt egy egységes, a különböző típusú vállalkozások alacsony számával jellemezhető mezoregiót, ú.n. 'belső periferiát' alkot. A működő vállalkozások számát tekintve a térség elmarad a megyei átlagtól, annak mintegy 6,5 %-át teszi ki. A vállalkozási formára az egyéni vállalkozás a jellemző, bár az utóbbi években megfigyelhető, hogy társas vállalkozások közel azonos számban működnek a kisebb településeken, mint egyéni vállalkozások.

A fejlesztési területen regisztrált vállalkozások mintegy 73 %-a szolgáltatási jellegű gazdasági tevékenységet folytat. Ipari, építőipari vállalkozásként a vállalkozások majd 21 %-át, mezőgazdasági jellegűként 6 %-ukat tartják nyilván. A nemzetgazdasági ág szerinti összetételt vizsgálva a térségre elmondható, hogy a cégek döntő többsége a szolgáltatási jellegű nemzetgazdasági ágakban tevékenykedik.

Az ipar jelenléte elég változatos térségünkben. A városok peremterületein található ipari parkokban különböző területeken működő cégek tevékenykednek. Cegléd vezető ipari ágazat a gépipar. Nagykőrösön a meghatározó a konzervgyár.

A terület gazdag agrárkultúrával és hagyományokkal rendelkezik, azonban az agrárium nem versenyképes. A termőhelyi adottságokat figyelmen kívül hagyó helytelen talajhasználat az alacsony jövedelmezőségen túl jelentősen rombolja a természeti környezet állapotát. A térségben a mezőgazdasági tevékenységet folytatók köre elég széles skálán mozog: a nagyobb vállalatoktól a munkaviszony mellett őstermelői tevékenységet folytató személyekig. A hagyományos termékszerkezet, az alacsony termelési integráltság, az alternatív technológiák fejletlensége hozza magával, hogy ezek a gazdaságok és gazdálkodók diverz formában kénytelenek gondolkodni és minden esetben a növénytermesztés és az állattartás kiegészítik egymást.

A települések gazdag és egyedi turisztikai vonzerővel rendelkeznek. A kistérség az utóbbi években megtöbbszörözte turisztikai forgalmát, s ezáltal a megye sereghajtói közül az élbolyba került. A robbanásszerű növekedés mögött komoly turisztikai attrakció- és infrastruktúrafejlesztések állnak: a ceglédi fürdő korszerűsítése, a nagykőrösi termálfürdő és strand felújítása. Cegléden a fürdő- korszerűsítések robbanásszerű növekedést eredményeztek a ceglédi Hotel Aquarell és a fürdőhöz tartozó apartmanok építésével, bővítésével együtt. E turisztikai fejlesztésekhez a beruházók igénybe vettek Uniós támogatásokat is.

A szolgáltató iparban a jelentősebb foglalkoztatás a városokban összpontosul, azonban az is elmondható, hogy a kiskereskedelmi üzlethálózat kiépítettsége rendkívül jó a megyei többi térségéhez viszonyítva. Minden településen legalább egy bolt és egy vendéglátóhely üzemel.

Az Egyesület korábbi években meghirdetett vállalkozási alapú fejlesztései segítségével nőtt a térségben eltöltött átlagos idő, ennek megfelelően növekedett a szolgáltatások száma és az elköltött jövedelem nagysága, az új munkahelyek száma és a lakosság bevételei. A támogatásokkal megvalósult beruházások, szolgáltatás fejlesztések bővítették az alternatív jövedelemszerzési módok körét, ezzel megteremtve a helyben termelt áruk és szolgáltatások piacát. A falusi vendéglátás munkát biztosít a családokban otthonmaradó nőknek, vagy munkanélküli tagjainak, ami szélesebb körben növeli a térségben élők életszínvonalát.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület Helyi Akciócsoport a 2007-2013-as európai uniós programozási időszakra vonatkozó HVS-ének megvalósítása a három szektor folyamatos együttműködésére épült.

A HACS már megalakulásakor arra törekedett, hogy tagságában és településeit tekintve a köz-, az üzleti és a civil szféra azonos arányban kapjon képviseletet. Az egészséges arányokat az elnökségben és a HBB-ben is megtartották.

A HACS és munkaszervezete fokozatosan ismertté és elfogadottá vált a térségben, kiemelkedő számban aktivizálta a pályázókat. A HACS, mint menedzsmint a helyi társadalmi-, gazdasági fejlődést jól szolgálta, az EMVA III. és IV. tengely mentén több mint 1 milliárd Ft-os fejlesztési forrást sikerült kihelyeznie.

A 2008-ban elfogadott eredeti HVS-t 2011-ben, majd 2013-ban felülvizsgálták a széles körű nyilvánosság bevonásával és tájékoztatásával. Az időszak társadalmi-gazdasági trendjei nem indokolták a HVS alapvető célkitűzéseinek megváltoztatását.

Egyértelmű sikereket könyvelhet el az egyesület az együttműködési készségek, az információáramlás, a szervezetek közötti bizalom, a pályázati menedzsment, a környezetvédelem, a turisztikai fogadóképesség, az ifjúsági szórakozási és a közösségi szintek megteremtése, valamint a közterületek és emlékművek felújítása terén. A részeredmények ellenére megmaradt problémaként a forráshiány, a kevés munkalehetőség, a helyi termékek piaca jutásának nehézsége, a települések előregedő tendenciája, a minőségi fiatal munkaerő elvándorlása.

Az egyesület pályázataival során munkahelyteremtésre, hátrányos helyzetűek foglalkoztatására, bioenergia-hasznosításra és együttműködésekre ösztönzött, amit pontozási-értékelési szempontrendszerében érvényesített.

17

A kihelyezett források döntő többsége a HVS prioritásai és intézkedései következtében gazdaságfejlesztési területre kerültek.

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület a források felhasználása érdekében a térségi szereplőket folyamatosan informálta, azok fejlesztési elképzeléseit folyamatosan gyűjtötte, törekedve a helyi vidékfejlesztési ügynökség szerep kialakítására, megerősítésére.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

4.3.1 A stratégia külső összefüggései

A 2014-2020-as tervezési időszakra való felkészülés során a térséget érintő központi és ágazati, valamint a városi stratégiák által kijelölt fejlesztési irányokat figyelembe vettük. Ennek megfelelően a HACs által meghatározott célok és intézkedések rendszere hozzájárul a regionális, országos és uniós célkitűzések megvalósulásához.

A HFS megvalósításához szükséges más OP forrásainak bevonása:

- VP más intézkedései, amelyek a célkitűzések megvalósulását erősítik;
- VEKOP intézkedései, kiemelten a vállalkozások versenyképességére, turizmus, kulturális örökség és természeti értékek fejlesztéseire vonatkozóan;
- KEHOP intézkedései az energiahatékonyság területére vonatkozóan.

4.4. SWOT

Erősségek	Gyengeségek
E1. nagy kiterjedésű (javarészt csak helyi) védett természeti területek (Duna-Ipoly NP; Jászkarajenői Fűves Puszták; NATURA 2000 területek; stb.); E2. kulturális örökségvédelmi területek és épített környezeti emlékek sokszínűsége; E3. gazdag gyógy- és termálvízkészlet; E4. fejlett funkciókkal rendelkező külső vonzásközpontok közelsége (Budapest, Kecskemét, Szolnok); E5. fejlődő mezővárosok; E6. kiváló minőségű helyi élelmiszereket előállító termelők; E7. helyi egészségügyi rehabilitációs szolgáltatások; E8. mikro-vállalkozások száma a megyei átlag feletti; E9. alacsony bűnözés; E10. LEADER tapasztalat; E11. a tanyák - mint sajátos alföldi „településforma” – revitalizációja E12. tradicionális mezőgazdasági tevékenységek ismerete;	GY1. hiányzó turisztikai koordináció, a kistelepüléseken szolgáltatások hiánya; GY2. magas energiaköltségek, megújuló energiaforrások alacsony felhasználása a vállalkozások, intézmények és háztartások esetében; GY3. lakosság folyamatos elöregedése, fiatalok elvándorlása; GY4. egyre nagyobb arányú szezonális foglalkoztatás; GY5. kihasználatlan ingatlanok száma egyre nő; GY6. hiányzó közúti kapcsolatok a térség települései között, valamint a rossz minőségű közúti összeköttetés a szomszédos térségekkel; GY7. távoli munkahelyek és szolgáltatások; GY8. kerékpárutak és gyalogutak (kijelölt túraútvonalak) hiánya; GY9. egészséges életmódhoz köthető szolgáltatások száma alacsony; GY10. gyenge lokálpatriotizmus; GY11. a harmadik (nonprofit) szektor sérülékeny; GY12. társadalmilag lecsúszott rétegek beköltözése a tanyavilágba, azok elszigetelődése; GY13. együttműködési szervezethez hiánya;
Lehetőségek	Veszélyek
L1. a rendelkezésre álló természeti és kulturális értékek jobb kihasználása; L2. kirándulók vonzása a térségbe, majd a vendégéjszakák számának bővítése; L3. tematikus programok kidolgozása, autentikus élmények nyújtása; L4. biomassza előállításának és felhasználásának elterjesztése; L5. hálózatépítés, rövid ellátási lánc, (szociális) szövetkezetek; L6. „válaszd a helyit” promóció; L7. képzések a helyi társadalom és gazdaság erősítése érdekében; L8. civil társadalom aktivitásának növelése a társadalom erősítésére, valamint hiányzó szolgáltatások biztosítására;	V1. vidéki depriváció figyelmen kívül hagyása; V2. emelkedő energia árak; V3. csökkenő vissza nem térítendő források; V4. helyi kereskedelmi, gazdasági szolgáltatások fenntarthatósága csökken (internetes szolgáltatások); V5. közösségek önszervező képessége csökken; V6. Nem megfelelő fejlesztés / természetes erőforrások kiaknázása; V7. éghajlatváltozás; V8. közösségi közlekedési kapcsolatok leépítése a falvak tekintetében; V9. KMR források szűkössége a határos megyékhez (régiókhoz) képest. V10. Szomszédos megyeszékhelyek elszívó hatása.

L9.	kihasználatlan épületek szolgáltató vagy közösségi tartalommal való megtöltése;	
L10.	partnerségek kialakítása új/zöld technológiák bevezetésére;	
L11.	biodiverzitásra „nevelés”	
L12.	köztes munkaerőpiac kialakításának alapjai a hátrányos helyzetűek nyílt munkaerőpiacra történő be- / és visszajuttatására	
L13.	helyi mikro-vállalkozások megerősítése;	
L14.	a helyi szereplők fejlesztésekben való részvételének ösztönzése az alulról építkező kezdeményezések megvalósítása érdekében	
L15.	erőforrások kombinálása, újszerű összekapcsolása	
L16.	Közúthálózat fejlesztése (M8; M44)	
L17.	beszállítónak válás.	

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A SWOT kulcsfontosságú része maga az elemzés, amelynek során a térség adottságait (erősségeit és gyengeségeit) vetjük össze a külső tényezőkkel (lehetőségekkel és veszélyekkel). SWOT elemzés eredményeire (a SWOT-mátrixból kiolvasható offenzív, fejlesztő, védekező, elkerülő stratégiákra) alapozva határozzuk meg azokat a fejlesztési szükségleteket, amelyekre vonatkozóan beavatkozásokat tervezünk.

Ugyan a beavatkozások pénzügyi forrása zömmel a VP LEADER intézkedése lesz, ugyanakkor megjelenítjük azokat a szükségleteket is, amelyekre a VP más intézkedéséből vagy más forrásból (VEKOP, KEHOP, INTERREG) tervezzük finanszírozni. A helyzetfeltárással és a SWOT elemzés eredményeire alapozva az alábbi fejlesztési szükségletek határozhatók meg, amelyekkel jelen stratégia foglalkozik.

	Belső erősségek	Belső gyengeségek
Külső lehetőségek	Offenzív stratégia - Helyi közösségek fejlesztése, társadalmi kohézió javítása, szemléletformálás, identitás erősítése; - Turizmus fejlesztése;	Fejlesztő stratégia - Energiahatékony megoldások alkalmazása; - Mikro-vállalkozások tevékenységeinek fejlesztése, újak indítása;
Külső veszélyek	Védekező stratégia Munkavállalói készségek fejlesztése és a vállalati kedv javítása;	Elkerülő stratégia Helyi negatív társadalmi folyamatok ellensúlyozása

Offenzív stratégiák

Helyi közösségek fejlesztése, társadalmi kohézió javítása, szemléletformálás, identitás erősítése (E1; E2; L1; L8; L9)

A térség, az utóbbi évtizedekben, jelentős gazdasági és társadalmi (tradicionális nagy foglalkoztatók megszűnése; előregedés; el- és bevándorlás minőségi különbsége) változásokon ment át. A folyamatok eredményeként a helyi identitás meggyengült, a fiatalok nagytöbbségének nem kínál alternatívát a helyben

való letelepedés. A változások hatásainak tompítása és kezelése érdekében fontosnak tartjuk a helyi társadalom kohéziójának javítását.

Turizmus fejlesztése (E3; E4; E9; E11; L2; L3; L15; L16)

A térség jelenlegi turisztikai kínálata nem követi a szomszédos megyeszékhelyeken megjelenő potenciális igényeket. A felmerülő keresleti igények kielégítésére – többesetben – helyben rendelkezésre áll a szükséges szaktudás és alapanyag, viszont a tevékenységek és kapacitások fejlesztése szükséges az étkezésítéshez.

Fejlesztő stratégiák

Energiahatékony megoldások alkalmazása (L4; L10; Gy3)

Napjainkra a térségünkben eddig fel nem merülő igény jelentkezett a megújuló energia hasznosítás területén. Energia árak jelentős emelkedése miatt a kisebb települések intézményei is alternatív megoldásokat keresnek, melynek köszönhetően a fennmaradó kiadások összegét a lakosság igényének szélesebb körének kielégítésre tudnak fordítani, valamint nagyban hozzájárulnak a térség környezettudatos szemléletéhez valamint a környezetterhelés csökkentéséhez (ezzel részt vállalva az Unió törekvéseiben).

Mikro-vállalkozások tevékenységeinek fejlesztése, újak indítása (L13; L14; L17; Gy4; Gy7)

A térség vállalkozásainak nagyrésze a mikro-vállalkozási kategóriába sorolható. Tevékenységük fejlesztésével az önfoglalkoztatás szintjéről képesek lennének elmozdulni és megcélózni a szomszédos megyeszékhelyeken működő nagyvállalatokhoz történő beszállítást.

A térségben sok alapanyag kerül termelésre, amelyek feldolgozásával számos kismennyiségben előállítható, kiváló minőségű élelmiszer jelenhetne meg a helyi piacokon.

Védekező stratégiák

Munkavállalói készségek fejlesztése és a vállalkozási kedv javítása (E6; E8; E12; V2; V4; V6; V9)

A lakossági összetétel változásának és a KMR-hoz való tartozásnak (pályázati forrásokból történő kimaradásának) köszönhetően a kiskereskedelmi és termelő vállalkozások száma és szerkezete jelentős változást mutat. A fent említett okok miatt fontosnak tartjuk a mikro-vállalkozások megerősítését, valamint a turizmus fejlesztését (a belső kínálat stabilizálása céljából), szerencsés esetben a kettő együttes megvalósulását.

Elkerülő stratégiák

Helyi negatív társadalmi folyamatok ellensúlyozása (Gy3; Gy4; Gy11; Gy12; V1; V5; V8; V10)

Elkerülő stratégiánk egyik legfontosabb eleme a negatív társadalmi folyamatok ellensúlyozása. Fontosnak tartjuk a helyi közösségi szolgáltatások, rendezvények identitáserősítő hatását. A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek esetében helyzetük javulását eredményezhetik a tervezet tréningek és családmentori szolgálat működtetése.

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

Helyi ökoszociális érdekelttség és társadalmi felelősségvállalás: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület az esélyegyenlőség biztosítása érdekében megismerte a települések által jogszabályi rendelkezés mentén kötelezően elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Programokat. Ezáltal az innovatív, hatékony intézkedések HFS-ben történő kidolgozása a helyi közösségek érdekeit szolgálják. A tervezés során többször egyeztetünk olyan térségi vezetőkkel és szereplőkkel, akik több éves/évtizedes tapasztalattal rendelkeznek a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása terén. A munkamegbeszélések eredményességét mutatja hátrányos helyzetű csoportokat segítő intézkedés beemelése a HFS-be.

Társadalmi méltányosság: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület az esélyegyenlőségi intézkedések jelentőségét az egyes programok utóéletében látja, hiszen a szemléletformálás eredményei a monitoring során válnak láthatóvá, ún. munkaerőpiaci elhelyezkedés, munkához való pozitív hozzáállás.

Tudásalapú vidékfejlesztés: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület nagy figyelmet fordít a paraszti gazdálkodást, a hagyományos kézműipari mesterségekkel történő megismertetést célzó programok, rendezvények támogatására, ahol szakszerű hagyományőrző tevékenységek és ezek szakavatott képviselői jelennek meg.

Társadalmi kohézió: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület tervezési területén több olyan település is van, ahol megtalálhatók a városról kiköltözők vidéki szegregációja. Ezeknél a vidéki közösségeknél szükség van a célirányos segítségre, amely hozzásegíti ezeket a csoportokat a saját jövőképük újra fogalmazásához, megerősíti identitástudatukat.

Szolidaritás, területi kohézió: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület a térség érdekének tartja az egyenlő esélyű lehetőségek megteremtésére való törekvést.

Társadalmi részvétel: Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a GERJE-SZTŐK HVK Egyesület olyan programokhoz kíván hozzájárulni, melyek a térség közösségének életminőségét javítja, valamint segít az elszegényedett rétegek társadalomba történő visszavezetésében egyfajta mentori szerep betöltésével.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

Hozzájárulás a globális fenntarthatósághoz: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület azzal járul hozzá a globális fenntarthatósághoz, hogy kiemelten kezeli az éghajlatváltozás megelőzésére és a biodiverzitás megőrzésére irányuló fejlesztéseket.

Hozzájárulás a tudatossághoz és etikussághoz: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület elősegíti a vidéki életmód értékeinek megismerését, a kultúra és a hagyományok sokféleségének megőrzését, támogatja a kulturális örökség részét képező építészeti, régészeti, néprajzi, településszerkezeti és táji értékek fennmaradását, óvja a vidék biológiai sokféleségét és a térség kivételesen környezeti állapotát.

Hozzájárul a vidéki életmód, kultúra és hagyományok sokféleségének megőrzéséhez: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület kiemelt fontosságúnak tartja a vidéki térségben, hiszen a társadalmi és gazdasági fejlődés meghatározó alapját képezi a természeti környezet.

Természetmegőrző vidékfejlesztés: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület térsége gazdag természeti környezettel rendelkezik, nagy kiterjedésű védett területek (Natura 2000, IBA) találhatóak a térségben, ugyanakkor nemcsak

a védett területek, hanem az egész természeti környezet jó minőségének fenntartására, megőrzésére törekszik.

Ökológikus vidékfejlesztés: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület területén gazdálkodóknak a tevékenységük során figyelembe kell venniük a környezet korlátozott eltartókéességét és a természeti adottságokat. Ezt kommunikálja feléjük az Egyesület, ez a hosszútávú, eredményes gazdálkodás és együttműködés alapja.

Negatív hatások minimalizálása: A fenntartható életmóddal, fogyasztási szokásokkal kapcsolatos viselkedésminták elterjesztése a tervezési területen, elősegíti a helyi értékrendek újjáélesztését, ezen kívül jelentősen hozzájárulhat a környezet állapotának megőrzéséhez, valamint a nem megújuló erőforrások igénybevétele, a nyersanyagok és energiahordozók mennyiségének, a szállítási és raktározási igények, a kedvezőtlen mezőgazdasági hatások és szennyezések kibocsátásának minimalizálásához.

Ágazati integráció: A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület célkitűzései között szerepel a gazdálkodást támogató helyi szellemi kapacitások, szolgáltatások kiépítése, az élelmiszertermelő és fogyasztó egymásra utaltságának felismertetése, a gazdaközösségek és a helyi társadalom kapcsolatának javítása. Mindezek megvalósítása csak az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodásával lehetséges.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája szervesen kapcsolódik a 2014-2020- as időszak Operatív Programjaihoz és egyéb megyei, térségi fejlesztési tervekhez. A központi programok helyi és térségi hatásainak fokozása érdekében a HFS több innovatív és kiegészítő elemet is tartalmaz. Innovatív, hiszen elég rugalmas, képes a jogi változások azonnali lekövetésére. Innovatív elemként jelenik meg a tervezés során, illetve a későbbiekben a fejlesztések megvalósítása során a helyi szereplők bevonása a döntéshozatalba, a CLLD módszertanát követve alulról építkezve. Preferálja a Stratégia a többlépcsős megoldásokat és a komplexitást egy-egy fejlesztés során.

Az Egyesület a korábbi tervezési időszak tapasztalataira és gyakorlatára építve folytatja munkáját, hiszen a célok még ma is aktuálisak. A HFS egyik újszerűsége az a fajta kisléptékű szemlélet, amellyel a helyi adottságokhoz és igényekhez igazodva igyekszik fejlesztéseket generálni. Tény, a korábbi időszak tapasztalatai alapján, hogy a kisebb, százezres beruházások is képesek munkahelymegtartó és bővítő fejlesztések indukálására. Ez a fejlesztési méret lehetővé teszi és ösztönzi a helyi, térségi szakemberekkel való együttműködést egy-egy projekt kapcsán. Így a támogatások „helyben” maradtak. A különböző gazdasági szereplők között elindult egyfajta hálózatosodás. Kialakultak olyan gazdasági kapcsolatok, melyek a projektek megvalósulása után is megmaradtak. Ezek a kapcsolatok jellemzően ágazatköziek és több szektort is érintenek. Az együttműködések a társadalom szemléletváltását is eredményezi és erősíti az identitástudatot.

Az Egyesület által megfogalmazott célok azon felül, hogy gazdasági fejlesztést indukálnak, társadalmi és természeti értékeket is szolgálnak. A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek megszólítására és helyzetük javítására tett intézkedések elősegítik a Vidékfejlesztési Programban e célra rendelkezésre álló források lekötését és hasznosítását. Kialakítják a probléma hatékony kezelésének eszközzrendszerét. Az érintett települések és szervezetek közötti együttműködést előmozdítja.

A helyi gazdaságfejlesztés mellett a Helyi Fejlesztési Stratégia fontos elemként kezeli a GERJE-SZTŐK HVK Egyesület tervezési területén túlmutató társadalmi és gazdasági kapcsolatok erősítését, ezzel mintegy növelve a Stratégia hatékonyságát.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1. A stratégia jövőképe

23

A Jövőképet a következőképpen határoztuk meg:

A belső erőforrások erősítése mellett, fenntartható módon élénkül a helyi gazdaság és a helyi társadalom. A térségi szereplők aktivitása minden területen (vállalkozói, civil és közszféra) fokozódik, a széles körben felkínált lehetőségek generálják az előre lépésüket.

A Helyi Fejlesztési Stratégiában meghatározott célok segítik elérni a Jövőképet, amely a SWOT elemzés eredményeire és a kiterjedt közösségi konzultációra épül.

7.2. A stratégia célhierarchiája

Átfogó célok:

1. Sokoldalú vidéki gazdaság fejlesztése
2. Életminőség és a helyi társadalom kohéziójának javítása

Specifikus célok

SC1 A kulturális örökségre, a természeti értékekre épülő turizmus fejlesztése a helyi identitás erősítése mellett

SC2 Helyi mikro-vállalkozások működési hatékonyságának javítása, gazdasági szerepük erősítése;

SC3 Hátrányos helyzetű csoportok munkavállalói és vállalkozói készségeinek fejlesztése

SC4 Vidéki szolgáltatások fejlesztése

Jövőkép

Fenntartható módon erősödik a helyi gazdaság és a helyi közösségek fejlődése, kihasználva a térség természeti értékeit, kulturális örökségeit.

	Átfogó cél(ok)
1.	Sokoldalú vidéki gazdaság fejlesztése
2.	Életminőség és a helyi társadalom kohéziójának javítása

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	A kulturális örökségre, a természeti értékekre épülő turizmus fejlesztése a helyi identitás erősítése mellett	- Létrehozott új munkahelyek száma - Megtartott munkahelyek száma; - Új férőhelyek száma; - Kialakított turista útvonalakat igénybe vevők száma;	2 db 1 db 5 db 2000 fő/év
2.	Helyi mikor vállalkozások működési hatékonyságának javítása, gazdasági szerepük erősítése;	- Létrehozott új munkahelyek száma - Megtartott munkahelyek száma;	8 db 4 db
3.	Hátrányos helyzetű csoportok munkavállalói és vállalkozói készségeinek fejlesztése	- Tréningeken résztvevők száma; - Családmentor szolgálattal elért családok száma;	60 fő 15 db
4.	Vidéki szolgáltatások fejlesztése	- Rendezvényeken résztvevők száma;	30000 fő

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹			
		1.	2.	3.	4.
1.	Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése	x			x
2.	Helyi mikro-vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése		x		
3.	Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása				x
4.	Helyi rendezvények támogatása				x
5.	Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának segítése			x	

Kiválasztott célok indokolása:

SC1 A kulturális örökségre, a természeti értékekre épülő turizmus fejlesztése a helyi identitás erősítése mellett

- A környezeti állapotok „jó” minősítése nem csak az itt élő emberek jólétének és a térség vonzerejének egyik meghatározó tényezője, hanem fejlesztéseket is indukálhat. Ennek egyik fontos feltétele a természet működőképes ökológiai állapotának fenntartása, a vonzó természetes táj kialakítása és megőrzése, valamint a (épített) környezeti elemek jó minőségének megőrzése és fenntartása.
- Egy térségről alkotott első benyomást, értékelést a látogató elé tárult tájkép határozza meg. Ezért törekedni kell a vonzó tájkép kialakítására és megőrzésére. A vonzó településkép érdekében fontos a hagyományos jellegű, de felújított, felfrissített utcakép és épületjelleg megőrzése. A vidéki jelleget

¹ Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat. Jelölje X-szel!

kihangsúlyozó zöldfelület növelése. Ehhez kapcsolódik a települések szabadtéri közösségi tereinek fejlesztése is.

- A kistelepüléseken töltött vendégéjszakák számát jelentősen bekorlátozza a helyben elérhető szálláshelyek száma, ami a községekben minimálisra tehető. Ez kihatással van az egyéb szolgáltatásokra és rendezvényekre is.
- A ceglédi kistérség nem rendelkezik olyan természeti vagy kulturális értékkel, amely önmagában nagyszámú turistát vonzana a térségbe. Fontosnak tartjuk, hogy azok a meglévő, vidéki térségre jellemző helyi értékek, amelyek szűkebb réteg érdeklődésére tart számot fejlesztésre kerüljen. Reneszánszukat élík a különböző túrazogalmak, amelyek gyalog, kerékpárral, lóháton a természetbe viszik ki az embereket. A térség számos természeti értékének bemutatásához szükséges a meglévő szolgáltatások és túraútvonalak / tanösvények bővítése.

SC2 Helyi mikro-vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése

- A térség településeinek épületállománya nagyobb arányban korszerűtlennek mondható, ami jelentős energiavesztéseget teremt.
- A térség területén működő vállalkozások jellemzően a mikro-vállalkozások kategóriájába tartoznak. Foglalkoztatási képességüket tekintve a vállalkozók saját vagy 1-2 fő foglalkoztatását tudják vállalni, de összességében mégis ez a vállalkozói réteg a legnagyobb foglalkoztató. Célunk a mikro-vállalkozások működésének erősítése mellett foglalkoztatási képességük erősítése.
- Nagyobb volumenű beruházások támogatására a VP egyéb jogcímei és a VEKOP kínál lehetőséget.

SC3 Hátrányos helyzetű csoportok munkavállalói és vállalkozói készségeinek fejlesztése

- A kistérség települései jellemzően az elvándorlásból fakadó előregedéssel küzdenek. A nők és fiatalok vállalkozóvá válásának ösztönzésére előadásokat és képzéseket kívánunk tartani a térség településein.
- A tanyás településeken negatív tendencia a hátrányoshelyzetű lecsúszott rétegek beköltözése a külterületi ingatlanokba. Ezek a családok kiemelt figyelmet igényelnek, hogy helyzetük ne romoljon, a rendelkezésre álló szociális szolgáltatásokból ne maradjanak ki.
- A hátrányos helyzetű csoportok munkavállalóinál több esetben szembesül a munkáltató azzal a ténnyel, hogy kommunikációs akadályokba ütközik.

SC4 Vidéki szolgáltatások fejlesztése

- A helyi rendezvények számos esetben hagyománnyal bíró, visszatérő események az egyes településeken. Ezek ma már a kistérségen túl is ismertek. Színvonaluk emelését, rendezésük biztonságát kívánjuk támogatni a minél nagyobb látogatói létszám elérése érdekében.
- A térség adottságaira épülve számos lehetőség nyílik az egészséges életmódhoz kapcsolódó tevékenységek végzésére, amelyre előadások, képzések keretében kívánjuk a lakosság figyelmét felhívni.
- A helyi civil szervezetek működési hatékonyságát bekorlátozzák azok működési körülményei. A rendelkezésükre álló eszközök és működési helyiségek fejlesztésével fokozni kívánjuk társadalmi részvételüket, hozzájárulva a helyi társadalom kohéziójának erősítéséhez.
- A helyi önkormányzatok több kihasználatlan ingatlannal rendelkeznek, amelyek kis ráfordítással helyet adhatnak közösségi célú tevékenységeknek.

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

8.1.1. Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése

26

1. **Az intézkedés megnevezése:** Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése
2. **Specifikus cél:** SC1 - A kulturális örökségre, a természeti értékekre épülő turizmus fejlesztése a helyi identitás erősítése mellett.
3. **Indoklás, alátámasztás:** A GERJE-SZTŐK HVK tervezési területe nem rendelkezik olyan kulturális, természeti értékkel amely önmagában képes lenne tömegeket vonzani a kistérségbe. Viszont rendelkezünk helyi védettségű és NATURA 2000 területekkel, amelyek természet közeli szabadidős tevékenységhez kitűnő lehetőséget nyújt. Városaink mindegyike rendelkezik fürdővel, amelyek közül a ceglédi országosan ismert.

Kistelepülések jellemzően küzdenek a szálláshelyhiánnyal és településük széleskörű megismertetésével. A manapság divatos természetjárás alapjai térségünk pár településén megtalálható: több éve rendeznek gyalogtúrákat Abonyban, Albertirsán és Csemőben. Ezekre az alapokra és tapasztalatokra építve kívánjuk bővíteni a kistérség jelölt túraútvonal hálózatát és kapcsolódó szolgáltatásokat.

Településeink közterületei az utóbbi időben folyamatosan fejlődtek, így kialakult a közösségi funkciójuk is. Erre építve kívánjuk erősíteni a közösségi funkciót utcabútorok, street workout eszközök, elhelyezésével és nyilvános illemhelyek kialakításával, kapcsolódva az egészséges életmód

4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**
 - Szálláshelyek kialakítása vagy fejlesztése;
 - Települési marketing akciók megvalósítása (kiadványok, honlapok, filmek készítése);
 - Jelölt túraútvonalak kialakítása vagy fejlesztése;
 - Lovas, kerékpáros és gyalogtúrához kapcsolódó szolgáltatások kialakítása vagy fejlesztése (szálláshely szolgáltatás létre hozása és vagy fejlesztése nem támogatható);
 - Szabadtéri közösségi terek kialakítása vagy fejlesztése.
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az intézkedés beavatkozásai a VP és más OP-k támogatható tevékenységeit egészítik ki. A közép-magyarországi régióban a vidéki vállalkozások támogatási lehetőségei korlátozottak, a GINOP nem terjed ki erre a régióra.

6. **A jogosultak köre:**

Szálláshely kialakítása, fejlesztése esetében:

- Magánszemélyek;
- Mikro-vállalkozások, amelyek mezőgazdasági árbevételének aránya nem éri el az 50%-t;
- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok;
- Helyi civil szervezetek.

Települési marketing akciók megvalósítása esetében:

- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok;
- Helyi civil szervezetek.

Jelölt túraútvonalak kialakítása vagy fejlesztése esetében:

- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok;
- Helyi civil szervezetek.

Lovas, kerékpáros és gyalogtúrához kapcsolódó szolgáltatások esetében:

- Mikro-vállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő;
- Mikro-vállalkozások;
- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok;
- Helyi civil szervezetek.

Szabadtéri közösségi terek kialakítása és/vagy fejlesztése esetében:

- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok;

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**Alapelv a kiválasztásnál:**

A turisztikai kínálat sokszínűségét fejlesztve, a projekt hozzájárul a meglévő szolgáltatások és attrakciók fenntarthatóságához.

A GERJE-SZTŐK HVK HACS tervezési területéhez tartozó települések területén – külterülettel jogosult települések esetében a teljes közigazgatási területen – 2016. január 1. napján székhellyel/lakhellyel rendelkező szervezet/magánszemély nyújthat be pályázatot. A HACS kedvezményezett területén megvalósuló fejlesztés támogatható (Abony, Albertirsa, Cegléd, Nagykőrös belterületén megvalósuló fejlesztés nem támogatható).

Kiválasztási kritériumok:

- A fejlesztés várható hatásainak bemutatása (gazdasági, társadalmi, környezeti);
- Fejlesztéssel érintett tevékenység emberi erőforrásainak bemutatása;
- Új munkahelyet létrehozó projekt többlet pontban részesül;
- Hátrányos helyzetű munkavállaló alkalmazása többlet pontban részesül;
- A projekt hatása a nők és/vagy fiatalok (35 év alattiak) foglalkoztatására;
- Fejlesztéssel érintett tevékenység innovatív elemeinek bemutatása;
- A projekt költségvetése megalapozott, reális piaci árakra épül.
- A pályázó nyilatkozik, hogy a projekt megvalósulása után biztosítja a széleskörű kommunikációját, valamint a www.gerjesztok.hu oldalra beszámolót készít a projekt megvalósításáról.

8. Tervezett forrás:

- Intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 120.000.000,- Ft (87% EU – 13% HU)

- a támogatás arányát:

Szálláshely kialakítása vagy fejlesztése esetében:

- Magánszemélyek és mikro-vállalkozások esetében: 60%
- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek: 60%

Közösségi szálláshelyek esetében (239/2009 (X.20.) Kormány rendelet szerint): Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek: 85%

Települési marketing akciók megvalósítása esetében:

- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek: 85%

Jelölt túraútvonalak kialakítása vagy fejlesztése esetében:

- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek: 95%

Lovas, kerékpáros és gyalogtúrához kapcsolódó szolgáltatások esetében:

- Mikro-vállalkozások esetében: 60%
- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek: 60%

Szabadtéri közösségi terek kialakítása és/vagy fejlesztése esetében:

- Települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok: 85%

c. a projektméret korlátait:

Szálláshely kialakítása vagy fejlesztése esetében: 500.000 - 10.000.000,- Ft

Települési marketing akciók megvalósítása esetében: 500.000 - 2.500.000,- Ft

Jelölt túraútvonalak kialakítása vagy fejlesztése esetében: 500.000 - 4.500.000,- Ft

Lovas, kerékpáros és gyalogtúrához kapcsolódó szolgáltatások esetében: 500.000 - 1.500.000,-

Szabadtéri közösségi terek kialakítása vagy fejlesztése esetében: 500.000 - 4.500.000,-

d. a támogatás módját: hagyományos költségelszámolás**9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:**

2017. II. félév – 2018. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

a. A támogatott projektek száma (db): 30

b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:

- vállalkozás: 10
- önkormányzat: 9
- civil szervezet: 11

8.1.2. Helyi mikro-vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése

1. **Az intézkedés megnevezése:** Helyi mikro-vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése
2. **Specifikus cél:** SC2 - Helyi mikro-vállalkozások működési hatékonyságának javítása, gazdasági szerepük erősítése;
3. **Indoklás, alátámasztás:** A kistérség KKV szektorában legnagyobb arányban a mikro-vállalkozások vannak jelen. Ezek a vállalkozások sok esetben nem érik el azt a méretet, hogy regionális vállalkozásfejlesztési pályázatokon induljanak. A helyi munkahelyek fenntartása, létrehozása hatékonyan valósítható meg a helyi mikro-vállalkozások fejlesztésével.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**
 - Legalább két lezárt üzleti évvel rendelkező mikro-vállalkozások kisléptékű fejlesztéseinek támogatása;
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** A közép-magyarországi régióban a vidéki vállalkozások támogatási lehetőségei korlátozottak, a GINOP nem terjed ki erre a régióra. A VP 4.2-es intézkedésből kirekesztett, jellemzően nem mezőgazdasági termelőnek minősülő mikro-vállalkozásokat támogatjuk, valamint a nem ANNEX I termékek előállítását/fejlesztését. A 3000 STÉ alatti helyi termékfejlesztésre is szüksége van a térségnek, ami VP-ből nem támogatott.

Az intézkedés a VP 6.2.1. intézkedéséből kirekesztett működő, nem mezőgazdasági mikro-vállalkozások számára kínál támogatási lehetőséget fejlesztéseik megvalósításához.

6. A jogosultak köre:

- Mikro-vállalkozások;

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelv a kiválasztásnál:

Olyan mikro-vállalkozások, amelyek hozzájárulnak a helyi gazdaság megerősödéséhez vagy a foglalkoztatás javulásához.

A GERJE-SZTŐK HVK HACS tervezési területéhez tartozó települések területén – külterülettel jogosult települések esetében a teljes közigazgatási területen – 2016. január 1. napján székhellyel/lakhellyel rendelkező mikro-vállalkozás nyújthat be pályázatot. A HACS kedvezményezett területén megvalósuló fejlesztés támogatható (Abony, Albertirsa, Cegléd, Nagykőrös belterületén megvalósuló fejlesztés nem támogatható).

29

Kiválasztási kritériumok:

- A pályázó székhellyel rendelkezik az egyesület területén;
- A fejlesztés várható hatásainak bemutatása (gazdasági, társadalmi, környezeti);
- Fejlesztéssel érintett tevékenység emberi erőforrásainak bemutatása;
- Új munkahelyet létrehozó projekt többlet pontban részesül;
- Hátrányos helyzetű munkavállaló alkalmazása többlet pontban részesül;
- A projekt hatása a nők és/vagy fiatalok (35 év alattiak) foglalkoztatására;
- Fejlesztéssel érintett tevékenység innovatív elemeinek bemutatása;
- A projekt költségvetése megalapozott, reális piaci árakra épül.
- A pályázó nyilatkozatban vállalja, hogy a projekt megvalósulása után biztosítja a széleskörű kommunikációját, valamint a www.gerjesztok.hu oldalra beszámolót készít a projekt megvalósításáról.

8. Tervezett forrás:

- a. Intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 126.150.000,- Ft (87% EU – 13% HU)
- b. a támogatás arányát: 60%
- c. a projektméret korlátait: 500.000 Ft – 10.000.000,- Ft
- d. a támogatás módját: hagyományos költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. II. félév – 2018. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- a. A támogatott projektek száma (db): 20
- b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:
vállalkozás: 20 db

8.1.3. Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása

1. **Az intézkedés megnevezése:** Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása
2. **Specifikus cél:** SC4 Vidéki szolgáltatások fejlesztése

3. **Indoklás, alátámasztás:** Helyi civil szervezetek működési hatékonysága alacsony, a legtöbb civil szervezetünk a bejegyzés után a sok esetben egyáltalán nem működik, nem tesz a megalakulási céljáért. A térségben kevés a lehetőség támogatók szerzésére az önkormányzatok támogatása csekélynek mondható.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**
- Civil szervezetek tevékenységükkel összefüggő fejlesztései;
 - A támogatott tevékenységhez kapcsolódó marketing költségek (maximum a költségek 20%-a);
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az intézkedés keretében támogatható tevékenységek kiegészítő jellegűek, VP-ben és más OP-ban nem jelenik meg. Működési költségek nem elszámolhatók. Sport tevékenység esetében, azok a civil szervezetek támogathatók, amelyek TAO támogatást nem kaptak.
6. **A jogosultak köre:**
- Civil szervezetek;
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

Alapelv a kiválasztásnál:

A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a támogatást igénylő esélytudatosságot fejez ki: nem közvetít szegregációt, csökkenti a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A GERJE-SZTŐK HVK HACS tervezési területéhez tartozó települések területén – külterülettel jogosult települések esetében a teljes közigazgatási területen – 2016. január 1. napján székhellyel/lakhellyel rendelkező civil szervezet nyújthat be pályázatot. A HACS kedvezményezett területén megvalósuló fejlesztés támogatható (Abony, Albertirsa, Cegléd, Nagykőrös belterületén megvalósuló fejlesztés nem támogatható).

Kiválasztási kritériumok:

- A térségben székhellyel, telephellyel rendelkező, a térségben és a térségért dolgozó civil szervezetek támogatása;
 - A fejlesztés hozzájárul a térség kulturális, szabadidő és sport életének fejlődéséhez, vagy a környezettudatos szemlélet fejlesztéséhez;
 - A projekt költségvetése megalapozott, reális piaci árakra épül.
 - A pályázó nyilatkozatban vállalja, hogy a projekt megvalósulása után biztosítja a széleskörű kommunikációját, valamint a www.gerjesztok.hu oldalra beszámolót készít a projekt megvalósításáról.
8. **Tervezett forrás:**
- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 48.533.281,- Ft (87% EU – 13% HU)
 - b. a támogatás arányát: 85%
 - c. a projektméret korlátait: 250.000 Ft – 3.000.000,- Ft
 - d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
9. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:**
2017. II. félév – 2019. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- a. A támogatott projektek száma (db): 30
- b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:
Civil szervezet: 30 db

8.1.4. Helyi rendezvények támogatása

1. **Az intézkedés megnevezése:** Helyi rendezvények és képzések támogatása
2. **Specifikus cél:** SC4 Vidéki szolgáltatások fejlesztése
3. **Indoklás, alátámasztás:** A helyi lakosság identitástudatának erősítése, valamint a közösség kulturális és hagyományőrző értékeinek ápolása csökkenthetik az elvándorlást, mérsékeli a népességfogyást.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**
 - Rendezvényszervezés, rendezvények lebonyolítása;
 - Fellépők, előadók díja;
 - Rendezvény lebonyolításához szükséges eszközök beszerzése (maximum a költségek 30%-a);
 - Rendezvények kapcsolódó marketing költségek (maximum a költségek 20%-a);
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az intézkedés keretében támogatható tevékenységek kiegészítő jellegűek, más OP-ban nem jelenik meg.
6. **A jogosultak köre:**
 - Civil szervezetek;
 - Önkormányzatok; kisebbségi önkormányzatok;
 - Egyházak;
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

Alapelv a kiválasztásnál:

Helyi identitást erősítő, helyi értékeket és az egészséges életmódot népszerűsítő rendezvények megvalósítása.

A GERJE-SZTŐK HVK HACS tervezési területéhez tartozó települések területén – külterülettel jogosult települések esetében a teljes közigazgatási területen – 2016. január 1. napján székhellyel/telephellyel rendelkező civil szervezet/egyház/önkormányzat nyújthat be pályázatot. A HACS kedvezményezett területén megvalósuló fejlesztés támogatható (Abony, Albertirsa, Cegléd, Nagykőrös belterületén megvalósuló fejlesztés nem támogatható).

Kiválasztási kritériumok:

- Helyi önkormányzatok, civil szervezetek és egyházak által szervezett rendezvények támogathatók, amelyek térség hagyományaira épülve népszerűsítik a helyi értékeket, valamint az egészséges életmódot.
- Több pontot kapnak azok a rendezvények, melyek helyi és helyi nemzetiségi előadókat és fellépőket is bevonnak a programjukba.
- A pályázó nyilatkozik arról, hogy a projekt megvalósulása után biztosítja a széleskörű kommunikációját, valamint a www.gerjesztok.hu oldalra beszámolót készít a projekt megvalósításáról.

8. Tervezett forrás:

- e. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 70.000.000,- Ft (87% EU – 13% HU)
- f. a támogatás arányát: 85%
- g. a projektméret korlátait: 250.000 Ft – 2.000.000,- Ft
- h. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. II. félév – 2019. II. félév

32

10. Kimeneti indikátorok:

- a. A támogatott projektek száma (db): 45
- b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:
Civil szervezet: 15 db
Önkormányzat: 25 db
Egyház: 5 db

8.1.5. Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkózásának segítése

1. **Az intézkedés megnevezése:** Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkózásának segítése
2. **Specifikus cél:** SC3 Hátrányos helyzetű csoportok munkavállalói és vállalkozói készségeinek fejlesztése
3. **Indoklás, alátámasztás:** A térség kis települései küzdenek a fiatalok elvándorlásával, párhuzamosan a külterületen élő hátrányos helyzetű családok iskoláskorú gyermekeinek rendszeres oktatásban, vagy a munkavállalók közprogramokban való részvételével. A tréningekkel kívánjuk a fejleszteni a fiatalok, nők vállalkozási készségeit, valamint a hátrányos helyzetű munkavállalók kommunikációs és egyéb, munkavállaláshoz szükséges készségeit. A mentori szolgálattal biztosítani kívánjuk a hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek oktatásban, fiatalok tréningeken, közmunkaprogramokban való folyamatos részvételét, adott problémák gyors kezelésében való közreműködést.
4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**
 - Helyi tréningek megvalósítása a munkavállalói és/vagy vállalkozói készségek fejlesztésére;
 - Családmentori szolgálat indítása a településeken;
 - Tréninghez vagy mentori szolgálathoz kapcsolódó eszközbeszerzés (önállóan nem támogatható).
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az intézkedés keretében támogatható tevékenységek kiegészítő jellegűek. A közép-magyarországi régió területén az EFOP pályázatait nem elérhetők.
6. **A jogosultak köre:**
 - Nonprofit szervezetek;
 - Önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok;
 - Egyházak;
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

Alapelv a kiválasztásnál:

A tréningek célközönsége a nők, fiatalok és hátrányos helyzetű csoportok.

A GERJE-SZTŐK HVK HACS tervezési területéhez tartozó települések területén – külterülettel jogosult települések esetében a teljes közigazgatási területen – 2016. január 1. napján székhellyel/telephellyel rendelkező szervezet nyújthat be pályázatot. A HACS kedvezményezett területén megvalósuló fejlesztés támogatható (Abony, Albertirsa, Cegléd, Nagykőrös belterületén megvalósuló fejlesztés nem támogatható).

Kiválasztási kritériumok:

- A fejlesztés várható hatásainak bemutatása (társadalmi, környezeti);
- Tréninggel/mentori szolgálattal érintett tevékenység által érintett személyek száma és összetétele;
- Mentori szolgálat esetén együttműködést alakít ki helyi iskolával, szociális intézménnyel;
- Költségvetése megalapozott, reális piaci árakra épül.
- A pályázó nyilatkozatban vállalja, hogy a projekt megvalósulása után biztosítja a széleskörű kommunikációját, valamint a www.gerjesztok.hu oldalra beszámolót készít a projekt megvalósításáról.

33

8. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 20.000.000,- Ft (87% EU – 13% HU)
- b. a támogatás arányát: 85%
- c. a projektméret korlátait:
 - a. Tréningek esetén: 250.000 Ft – 1.000.000,- Ft
 - b. Mentori szolgálat esetén: 1.000.000 Ft – 4.500.000,- Ft
- d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. II. félév – 2018. II. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- a. A támogatott projektek száma (db): 6
- b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:
 - Önkormányzat/kisebbségi önkormányzat: 2 db
 - Egyházak: 2 db
 - Nonprofit szervezet: 2 db

8.2 Együttműködések

A GERJE-SZTŐK Helyi Vidékfejlesztési Közösség az elmúlt időszak tapasztalataira építve kívánja tovább folytatni térségek közötti és nemzetközi együttműködéseit. A megvalósult programok a helyi termékek köré épültek két esetben speciálisan az ökológiai gazdálkodás lehetőségeit, eredményeit bemutatva a gyümölcstermesztés és a méhészet terén. A HU-SK nemzetközi együttműködési program keretében Zseliz térségével közösen a helyi termékek népszerűsítésén dolgoztunk.

34

Az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet, a GERJE-SZTŐK Helyi Vidékfejlesztési Közösség és az Országos Magyar Méhészeti Egyesület ceglédi szervezete egy kilenc állomásból álló sorozatot szervezett, „Az ökológiai méhészkedés legjobb hazai gyakorlatainak elterjesztése – tapasztalatcseré térségek és szereplők között, szaktanácsadók és gazdálkodók továbbképzésével” címmel. A cél az volt, hogy a méhészek és méhészeti szaktanácsadók az ökológiai méhészet technológiai lépéseiről, az átállással kapcsolatos tudnivalókról és az ökológiai méhészetben alkalmazható hatékony módszerekről, a feldolgozás és az értékesítés lehetőségeiről tájékozódhassanak.

„Abaúji és szatmár-beregi Leader térségek ökológiai gyümölcstermesztésének fejlesztése szaktanácsadók és gazdálkodók továbbképzésével” című projekt célja az volt, hogy informális továbbképzés keretében a gyümölcstermesztők és szaktanácsadók részére hasznos és korszerű információt nyújtson az ökológiai termesztés technológiai lépéseiről, a feldolgozás és értékesítés lehetőségeiről.

A rendezvénysorozat több mint 300 embert érintett és 72 regisztrált szaktanácsadó vett részt a rendezvényeken.

A projekt keretében kiadványok is készültek: „Ellenálló fajták gyümölcstermesztők részére” c. fajtakatalógus, a „Növényvédelem a csonthéjasok ökológiai termesztésében” és „Növényvédelem az almatermésűek ökológiai termesztésében” című kiadványok.

Együttműködések 2014-2020 időszakban:

1. Az együttműködések tervezett tématerületei:

- Egészséges életmód népszerűsítése;
- Vidéki turizmus élénkítése;
- Ökológiai gazdálkodás ösztönzése;
- Helyi közösségek építése/megerősítése;
- Helyi nők és fiatalok vállalkozóvá válásának ösztönzése;

2. Specifikus cél:

- SC1 A kulturális örökségre, a természeti értékekre épülő turizmus fejlesztése a helyi identitás erősítése mellett
- SC2 Helyi mikro-vállalkozások működési hatékonyságának javítása, gazdasági szerepük erősítése;
- SC3 Hátrányos helyzetű csoportok munkavállalói és vállalkozói készségeinek fejlesztése
- SC4 Vidéki szolgáltatások fejlesztése

3. Indoklás, alátámasztás:

Az együttműködések kiválasztott területei a HFS majd minden speciális célját érinti, amely azzal magyarázható, hogy legtöbb esetben céljaink eléréséhez már találunk olyan modellértékű megoldásokat, amelyeket átvéve könnyebben érhetjük el céljainkat.

A SWOT-ban feltárt lehetőségek megalapozzák az intézkedéseket, amelyek megvalósulását és fenntarthatóságát kívánják erősíteni a tervezett együttműködések.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A GERJE-SZTŐK Helyi Vidékfejlesztési Közösség egyesületi formában 2008. június 3-án alakult meg. A bírósági bejegyző határozat száma és kelte: Pk.60270/2008/1/II, 2008.10.17. Az egyesület jogi személyiségében változás nem történt.

35

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület egy már korábban együttműködő, szervezetében nem formalizált körre épült. Az AVOP LEADER programban együttműködő szervezetek köre kiegészült azon elv alapján, hogy lehetőleg minden településről képviselve legyen a három szféra.

A külterülettel jogosult települések önkormányzatai nem léptek be alakuláskor az egyesületbe. A későbbiek során az együttműködtek a HACS szervezetével, illetve több esetben a belépés is egyeztetés alá került, de belépési kérelemig nem jutottak.

Az üzleti és civil szféra képviselői minden településről jelen vannak az egyesületben, így összesen 23-an (üzleti: 13, civil: 10). Százalékos arányban így a civil tagok 31,25%-ban, a vállalkozók 40,6%-ban vannak jelen. A közszférát 9 önkormányzat képviseli az egyesületben. Arányuk a tagságban 28,13 %.

Az arányokban a működés során változás nem volt, annak ellenére, hogy történt kilépés az egyesületből, de az újonnan belépők nem változtatták meg a szférák arányát.

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület elnökségét az egyesület közgyűlése választotta meg. Az elnökség egyben az egyesület döntéshozó testületként is ellátja feladatát.

Az elnökséget alkotó tagok delegálásánál a személyes alkalmasságon kívül meghatározó volt az is, hogy a szférák harminc százalék közeli képviselete valósuljon meg. Megalakulás után felálló elnökség 7 fővel kezdte meg működését. A közszféra 2 fővel (28,57%), az üzleti szféra 2 fővel (28,57%) és a civil szféra 3 fővel (42,86%) képviseltette magát.

2011-ben az elnökség két fő esetében változott, így a szférák képviselete a következők szerint módosult:

- közszféra 1 fő (14,29%)
- üzleti szféra 3 fő (42,86%)
- civil szféra 3 fő (42,86%).

A GERJE-SZTŐK HACS által működtetett HBB 2011-ben 5 fővel került kijelölésre, akikhez 2 fő póttag tartozott. A HBB összetétele: 2 fő közszféra (40%), 1 fő üzleti szféra (20%) és 2 fő civil szféra (40%). A póttagok civil és üzleti szféra képviselőiből kerültek kijelölésre.

2013-ban a HBB összetétele a következők szerint változott: 2 fő közszféra (40%), 2 fő üzleti szféra (40%) és 1 fő civil szféra (20%). A póttagok az üzleti szférából (1 fő) és civil szférából (3 fő) kerültek kijelölésre.

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása az útmutató 10. mellékletében felsorolt feladatokat figyelembe véve:

Megnevezés	Feladat, felelősségi kör
Elnökség Munkaszervezet	A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.
Elnökség Munkaszervezet	A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják.
Elnökség Munkaszervezet	Pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése
Elnökség	Pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával
Munkaszervezet	Támogatási kérelmek befogadása és értékelése
Elnökség	Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.
Munkaszervezet	A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület 2008. novemberétől Kőröstétlen, Kocséri út 8. szám alatt működteti munkaszervezeti irodáját. A 80 m²-es ingatlanrész magába foglal egy tárgyalót, egy vezetői és egy ügyintézői irodát. Modern irodabútorok és a kor követelményeinek megfelelő informatikai eszközpark áll rendelkezésre. A közvetlen kommunikációt vonalas telefon, fax segíti. Az adat- és eszközbiztonság érdekében tűzvédelmi és riasztó rendszer (ajtózár és ablakzár védelem), valamint kártyás beléptető rendszer kiépítésére került sor. A négy megfelelően kiépített munkaállomással minden felmerült feladat ellátható.

Munkaállomások eszközjellemzői:

- MS Windows 10 Hu Operációs rendszer | Office 2013
- TFT monitor 19"
- Szünetmentes tápegység

Egyéb eszközök:

- Projektor és hozzá vetítő vászon
- Spirálozó
- A/3 színes multifunkcionális fénymásoló, hálózati nyomtató

8.4. Kommunikációs terv

A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület kommunikációja során e két alapelvet igyekszik szem előtt tartani: átláthatóság és nyomon követhetőség. A nyilvánosság biztosítása érdekében, az információhoz való hozzájutásban fontos cél megteremteni az esélyegyenlőséget a széles társadalom számára. A tájékoztatási tevékenység összhangban van a releváns európai uniós és a hazai jogszabályi háttérrel.

A kommunikáció során a legfontosabb cél a Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozásának hatékonyságát növelni és elősegíteni. A potenciális célcsoport a stratégia céljainak, intézkedéseinek megvalósításában szerepet vállaló tagok, pályázók.

Alkalmazott kommunikációs eszközök/csatornák:

- A GERJE-SZTŐK HVK Egyesület honlapján (www.gerjesztok.hu) megjelenő 'Hírek', 'LEADER hírek', 'Hírlevél'
- Időszakosan az Egyesület tagjainak, partnereinek e-mailcímére továbbított hírlevelek
- Különböző fórumok, ülések
- Helyi, térségi médiumokban való megjelenés

A nyilvánosság biztosítása az egyik leghatékonyabb eszköz az átláthatóság megőrzésére és egyben lehetőséget ad a tervezésben részt vevőknek a visszacsatolásra. A tervezés teljes dokumentáció hozzáférhető:

- GERJE-SZTŐK HVK Egyesület munkaszervezeti irodájában (2745 Kőröstétlen, Kocséri út 8.)
- saját honlapon (www.gerjesztok.hu)

Az egyik sarkalatos pontja a tervezésnek a szereplők aktív bevonása, amely már a Projektötlet adatlapok kitöltési felhívásával kezdetét vette. Folyamatos, rendszeres visszajelzések több csatornán érkeztek:

- GERJE-SZTŐK HVK Egyesület postacímére (2745 Kőröstetétlen, Kocséri út 8.)
- saját e-mailcímre (gerjesztok@gmail.com)
- saját honlapon (www.gerjesztok.hu)
- Az Egyesület munkaszervezetének irodai telefonszámára (+36-53/368-192)

A személyes kapcsolattartás két fő irányvonalon történik. A közsféra képviselőivel rendszeres egyeztetések folynak a tervezés alatt, melyek többnyire helyi két fős egyeztetések. A civilszféra és a vállalkozói szféra megszólításának helyszínei a fórumok, ahol mód van a munkaszervezet részéről a tájékoztatásra és a partnerek részéről felmerülő kérdések és javaslatok megvitatására.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A monitoring az adatgyűjtés alapján a projekt előre haladásának vizsgálatával, folyamatosan történik. A sikeresség kulcsa a kommunikáció a munkatársak és a résztvevők között. Az értékelés, utolsó periódusként a projekt hatását/hatásait vizsgálja. A teljes folyamat áttekintés szükséges az eredmények kimutatásához.

Intézkedés megnevezése	Mutató megnevezése	Forrása/mérése	Adatgyűjtés gyakorisága
Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése	Új munkahelyek száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás és/vagy interneten elérhető nyilvános adatbázisok	Évente
	Megőrzött munkahelyek száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás és/vagy interneten elérhető nyilvános adatbázisok	Évente
	Új férőhelyek száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás	Évente
	Kialakított turista útvonalakat igénybe vevők száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás	Évente
Helyi vállalkozások fejlesztése, mikro-új tevékenységek indításának ösztönzése	Új munkahelyek száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás és/vagy interneten elérhető nyilvános adatbázisok	Évente
	Megőrzött munkahelyek száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás és/vagy interneten elérhető nyilvános adatbázisok	Évente

Intézkedés megnevezése	Mutató megnevezése	Forrása/mérése	Adatgyűjtés gyakorisága
Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása	A fejlesztett tevékenység által elért lakosság száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás	Évente
Helyi rendezvények támogatása	A rendezvényeken résztvevők száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás	Évente
Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának segítése	Tréningeken résztvevők száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás	Projekt zárásakor
	Családmentor szolgálattal elért családok száma	Támogatott által nyújtott adatszolgáltatás	Projekt zárásakor

A monitoring adatok feldolgozását a GERJE-SZTŐK HVK munkaszervezete évente teszi meg, úgy hogy az első felmérést az első pályázati szakasz zárása után az első félévben végzi el, majd ezt követően féléves időszakoként összegzi az eredményeket és építi be a HSF megvalósításába, különös tekintettel az egyes intézkedésekreallokált források felhasználásának eredményességére, az Irányító Hatóság által megadott útmutató alapján.

A GERJE-SZTŐK HVK a sikeres forráslekötés nagyságával tudja értékelni animációs tevékenységét, melyet először a pályázati időszak első szakaszának zárásakor lesz lehetőség értékelni. Vizsgálandó szempontok lesznek a különböző intézkedésekre érkezett forrásigény és az indikátorok teljesülésének mértéke. Az animatori tevékenység sikerességének vizsgálatát a pályázati szakaszok zárását követően fogja megtenni az Egyesület, a tapasztalatokat beépíti a HFS megvalósításába.

A felülvizsgálatok és értékelések kommunikálásának platformja a GERJE-SZTŐK HVK honlapja lesz.

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Helyi értékekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlesztése	0,00 mFt	75,00 mFt	45,00 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	120,00 mFt	31,19
2	Helyi mikro-vállalkozások fejlesztése, új tevékenységek indításának ösztönzése	0,00 mFt	65,00 mFt	61,15 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	126,15 mFt	32,79
3	Helyi civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása	0,00 mFt	28,533 mFt	20,00 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	48,533 mFt	12,62
4	Helyi rendezvények támogatása	0,00 mFt	70,00 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	70,00 mFt	18,20
5	Vállalkozói készségek fejlesztése és hátrányos helyzetű csoportok felzárkózásának segítése	0,00 mFt	20,00 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	20,00 mFt	5,20
	Összesen:	0,00 mFt	258,33 mFt	126,15 mFt	0,00 mFt	0,00 mFt	384,683 mFt	100

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
		2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek		10 mFt	17,5 mFt	17,9 mFt	17,9 mFt	7,715 mFt	71,015 mFt
Animációs költségek		0 mFt	0,4 mFt	0,4 mFt	0	0	0,8 mFt
Egyéb tervezett bevételek ²		1 mFt	1 mFt	1 mFt	1 mFt	1 mFt	5 mFt
Összesen		11,0 mFt	18,9 mFt	19,3 mFt	18,9 mFt	8,715 mFt	76,815 mFt

² Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Kiegészítő információk

rövidítések jegyzéke

CLLD	Community Led Local Development Közösségi irányítású helyi fejlesztés
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EMVA	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
HACS	Helyi Akciócsoport
HVS	Helyi Vidékfejlesztési Stratégia
HFS	Helyi Fejlesztési Stratégia
IH	Irányító Hatóság
LEADER	Liaison Entre Actions pour le Developement de l'Economie Rurale Közösségi kezdeményezés a vidéki gazdaság fejlesztéséért
MVH	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
SWOT	Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzési módszer
TDM	Turisztikai Desztináció Menedzsment
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program 2014-2020

Mellékletek